Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

23 март 1973 йил, жума ✦ № 69 (15.543). ● Баҳоси 2 тийин.

Совет раҳбарларининг Л. Свободага телеграммаси

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний ва А. Н. Косигин ўртоқлар Чехословакия Социалистик Республикаси Президенти ўртоқ Людвик Свободага телеграмма йўлладилар. Телеграммада бундай дейилади:

«Чехословакия Социалистик Республикаси Президенти юксак лавозимига қайта сайланишингиз муносабати билан Сизга Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети номидан ва шахсан ўз номимиздан дўстона самимий қутловлар йўллаймиз.

Совет кишилари Сизни атоқли давлат ва партия раҳбари, эътиқодли ватанпарвар ва интернационалист деб биладилар ва партияларимиз, мамлакатларимиз ва халқларимизнинг бузилмас иттифоқини мустаҳкамлаш соҳасидаги олижаноб фаолиятингизга, қардош давлатларнинг бутун дунёда тинчлик учун биргаликда олиб бораётган курашига қўшаётган ҳиссангизга юксак баҳо берадилар.

Фашист босқинчиларга қарши курашда ги, Социалистик Чехословакия қурилишидаги, Совет — Чехословакия дўстлигини мустаҳкамлашдаги катта хизматларингиз туфайли мамлакатимизда ҳақли равишда обрў-эътиборга сазовор бўлдингиз.

Социалистик Чехословакияни янада мустаҳкамлаш ва ҳар томонлама ривожлантириш, совет ва чехословак халқларининг манфаатларига ҳам, шунингдек тинчлик ва социализм манфаатларига ҳам мос бўлиб тушаётган ЧССР билан СССР ўртасидаги ҳамкорликни бутун чоралар билан кучайтириш соҳасидаги масъулиятли ишингизда Сизга, ўртоқ Президент, чин қалбимиздан янги муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз». (ТАСС).

* * *

ПРАГА, 22 март. (ТАСС). ЧССР Федераль мажлисининг Халқ палатаси ва Миллатлар палатасининг бугун Прага Градида бўлиб ўтган қўшма мажлисида ЧКП МК Президиуми аъзоси Людвик Свобода навбатдаги беш йиллик муддатга Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти қилиб қайтадан сайланди. Шу мажлисда ЧССР Президенти Л. Свобода республика конституциясида кўзда тутилганидек, қасамёд қабул қилди.

ЗАМОН ТАЛАБИ

Коммунистик қурилиш вазифалари олий мактабдан марксча-ленинча фан асослари билан қуролланган, чуқур назарий ва профессионал тайёргарликка эга бўлган, мураккаб илмий-техникавий проблемаларни ҳал эта оладиган кадрлар тайёрлашни талаб этмоқда. Бу ишларнинг муваффақиятли ҳал этилиши кўп жиҳатдан ўқитиш мазмуни ва методларини янада такомиллаштиришга, ўқитишнинг илмий даражасини ошириш ҳамда таълим жараёнининг ғоявий йўналишини кучайтиришга боғлиқдир.

Ёш мутахассис фақат профессионал маҳоратгагина эга бўлиб қолмай, айни чоғда у ижтимоий муносабатлар билимини чуқур билиши, мустаҳкам коммунистик эътиқодли бўлиши керак. Чунки у ҳаётга ишлаб чиқариш раҳбари, тарбиячи ва пропагандист сифатида қадам қўяди. Шунинг учун ҳам ҳозирги кунда бутун диққат-эътибор ижтимоий фанларни ўқитиш савиясини кўтаришга, илм толибларига марксизм-ленинизм назариясини пухта ўргатишга, ишлаб чиқаришнинг бўлажак раҳбари — ташкилотчи, жамоатчи, сиёсий жангчининг эътиқоди, дунёқараши, характерининг шаклланишига қаратилмоқда.

Кейинги йилларда партия ва ҳукуматимиз ғамхўрлиги туфайли мутахассислар тайёрлашда катта сифат ўзгаришлари юз берди. Янги ўқув планлари ва программалари тузилди. Автоматлаштирилган бошқарув системалари, тадбиқий математика, электрон-ҳисоблаш аппаратларини ясаш ва ишлаб чиқариш каби турмуш тақозо этган кўпгина янги ихтисосликлар жорий этилди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Мамлакатда олий таълимни янада такомиллаштириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини ҳаётга тадбиқ этиб бораётган олий ўқув юртларининг коллективлари давримиз талабларига тўла жавоб бера оладиган мутахассисларни тарбиялаб етиштириш учун ҳали кўп меҳнат қилишлари ва ижодий изланишлари керак. Бунинг учун олий мактабда энг қулай шарт-шароитлар яратиб берилган.

Республикамизда олий таълим тобора ривожланиб, йилдан-йилга такомиллашиб бораётир. Фақат ўтган беш йилликнинг ўзида республикамизда тўртта олий ўқув юрти, янги ўқув йилида эса Тошкент автомобиль йўл қурилиши ва Урта Осиё медицина педиатрия институтлари очилди. Ҳозир халқ хўжалигининг энг зарур ва илғор соҳалари бўлмиш—қурилиш, экономика, саноат, қишлоқ хўжалигида баракали меҳнат қилаётган 90 минг 170 дан зиёд юқори малакали мутахассис саккизинчи беш йилликда тайёрланди. Тўққизинчи беш йилликда эса 138 минг 700 дан ортиқ олий маълумотли кадр тайёрлаш мўлжалланмоқда.

Узбекистон халқ хўжалиги борган сари кенг тармоқли бўлиб бораётир. Экономиканинг янги-янги соҳалари вужудга келиб ривож топмоқда. Бу соҳаларни юқори малакали мутахассислар билан таъминлаш учун энергетика, машина ва приборлар, кибернетика каби муҳим ихтисосликларни тайёрлайдиган факультетлар очилмоқда. Бундан ташқари яқин йиллар ичида Узбекистонда иккита университет, инженер-қурилиш, кибернетика, маданият, маиший хизмат, халқ хўжалиги каби институтлар ташкил этилиши назарда тутиляпти.

Бугунги кунда янги жамиятнинг юқори малакали, ғоявий чиниққан бунёдкорларини тарбиялаб етиштириш олий ўқув юртларимизнинг, олий мактаб партия ташкилотларининг катта ва масъулиятли вазифаси ҳисобланади. Уртоқ Л. И. Брежнев айтганидек: «Олий ўқув юрти ишига доир биронта ҳам принципиал масала партия ташкилотларининг назаридан четда қолмаслиги керак. Уқитиш ишининг мазмуни ва студентларнинг бўш вақтини қандай ўтказиши, илмий-тадқиқотларнинг ташкил этилиши ҳамда жамоат иши ва спорт — олий ўқув юртларининг коммунистлари ана шуларнинг ҳаммасига кўз-қулоқ бўлиб туришлари лозим.

Партиявий ишда икир-чикир нарса бўлмайди ва бўлиши ҳам мумкин эмас. Чунки бу ўринда гап энг мураккаб ва масъулиятли иш тўғрисида — келажак бинокорларининг дили ва характерини шакллантириш тўғрисида, уларнинг қалби ва ақлини чиниқтириш тўғрисида бораётир».

Замон талабларига муносиб бўлган юқори малакали мутахассислар тайёрлаш учун студентларнинг ишлаб чиқариш таълимини юксак даражада уюштириш, уларнинг назарий билими билан амалий таълимини узвий равишда бирга қўшиб бориш керак. Министрликлар ва идоралар ҳамда корхоналар практикани ташкил этиш ва унинг мазмуни билан астойдил шуғулланганларидагина кўзланган мақсадга эриша олишлари мумкин.

Уқув жараёнини техника билан таъминлаш асосидагина шу куннинг юксак талабларига жавоб бера оладиган мутахассислар тайёрлаш мумкинлигини ҳаёт тасдиқламоқда. Эндиликда бу соҳадаги ишларнинг суръатини тезлаштириш зарур. Бу бир неча йилга мўлжалланган вазифа бўлиб, олий ўқув юртлари коллективларидан оқилона иш юритишни талаб этади.

Йилдан-йилга сиртқи ва кечки таълимнинг аҳамияти ортиб боряпти. Шунинг учун ҳам ўқув планлари студентларнинг таълими ва ишлаб чиқариш фаолиятини мустаҳкам боғлаб олиб боришга асосланиши лозим.

Олий малакали мутахассис кадрлар тайёрлаш борасида, умуман, олий ўқув юртларининг ишини янада такомиллаштириш учун ҳали кўп масалаларни ҳал этишга тўғри келади. Энг аввало, баъзи ўқув планлари ва программалари анча эскириб қолган. Улар кун талабларини, фан ва техника ютуқларини ўзида тўла қамраб ололмаган. Баъзи ихтисосликлар шу қадар майдалашиб, торайиб кетганки, кўпинча институтни битириб чиққан мутахассис ўз касби бўйича иш топишда қийналади. Олий мактабда таълим-тарбиянинг илмий методларини янада такомиллаштириш керак. Айниқса, сиртқи ва кечки таълим бериш йўллари ва методларини пухта ўйлаб кўришга тўғри келади. Студентни ижодкорликка ҳамиша интилиш руҳида тарбиялаш билан биргаликда, унда тадқиқотчига хос кенг фикр-қарашларни шакллантириш, коммунизм қурувчисининг гармоник ривож топган шахсини камол топтириш — олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчиларининг муқаддас бурчидир.

Партия ташкилотлари орттирилган тажрибадан фойдаланиб, олий мактабларда таълим-тарбия ишларини янада авж олдиришлари, профессор-ўқитувчиларни, комсомол ва касаба союз ташкилотларини асосий мақсадга эришишга — Ватан учун билимдон, тажрибали, ғоявий чиниққан мутахассислар тайёрлашга сафарбар этишлари керак.

Л. И. БРЕЖНЕВ БИЛАН А. Н. КОСИГИН В. ШТОФНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ВДРдан ватанига қайтаётиб Москвада тўхтаган Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси В. Штофни 21 мартда қабул қилдилар.

Самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган суҳбат чоғида ҳар икки партия ва мамлакатни қизиқтирувчи бир қанча масалалар хусусида, шу жумладан, халқаро майдонда СССР билан ГДР ҳамкорлигининг актуал проблемалари хусусида фикрлашиб олинди. Томонлар Париж битимининг шартларини ҳамма томонлар сўзсиз бажариши учун ҳамда Вьетнамда ва бутун Ҳинди-Хитой ярим оролида мустаҳкам тинчлик вазиятини вужудга келтириш учун курашаётган қардош Вьетнам халқи билан доимо бирдам эканликларини таъкидладилар.

Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасида ҳар томонлама дўстона ҳамкорлик мустаҳкамланиб ва ривожланиб бораётганлиги ғоятда мамнуният билан қайд этилди. СССР ва ГДР халқларининг бахт-саодати йўлида, социализм ва коммунизмни муваффақиятли қуриш манфаатларини кўзлаб, мана шу ҳамкорликни янада чуқурлаштириш ва кенгайтиришга тайёр эканлигини ҳар икки томон изҳор этди.

Учрашувда Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг ГДР даги элчиси М. Т. Ефремов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков; ГДР томонидан—ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, ГБСП Росток округ комитетининг биринчи секретари Г. Тиш, ГБСП Марказий Комитетининг аъзолигига кандидат, ГДР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. Вайс, ГБСП Марказий Комитетининг аъзоси, ГДР ташқи ишлар министрининг ўринбосари О. Фишер, ГБСП Марказий Комитети аъзолигига кандидат, ГДРнинг СССРдаги элчиси Х. Биттнер, ГБСП Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари Г. Кениг қатнашдилар.

* * *

21 мартда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Совети Раиси В. Штоф шарафига нонушта зиёфат берди.

Зиёфатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, М. А. Лесечко, Л. В. Смирнов, СССР министрлари ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар. ГДР томонидан ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ГБСП Росток округ комитетининг биринчи секретари Г. Тиш, ГДР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. Вайс ва В. Штофнинг бошқа ҳамроҳлари ҳозир бўлдилар.

Зиёфат чоғида А. Н. Косигин билан В. Штоф дўстона қадаҳлар кўтаришди.

Шу куни ГДР партия-ҳукумат делегацияси Берлинга жўнаб кетди.

Внуково аэродромида А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, К. Ф. Катушев ва бошқа расмий кишилар делегацияни кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида ГДРнинг СССРдаги элчиси Х. Биттнер, ВДРнинг СССРдаги элчиси Во Тхук Донг бор эдилар.

СУНЪИЙ ДАРЁ ВА ДЕНГИЗ БУНЁДКОРЛАРИ

Сув бор жойда ҳаёт бор. Бизнинг республикамизда эса, сув ҳам пахта, ҳам дон, ҳам гўшт, ҳам сут демакдир. Шунинг учун ҳам янги дарёлар вужудга келтирилмоқда. Сунъий денгизлар кенгайтирилмоқда, дашт-биёбонлар эса яшнаб турган боғ-бўстонларга айлантирилмоқда. Ана шу бунёдкорлик меҳнатида ёшларнинг ҳам салмоқли ҳиссаси бор.

Андижон сув омбори, Тахиатош ва Туямўйин гидроузеллари, бошқа кўпгина йирик сув хўжалиги объектлари республикадаги зарбдор комсомол иншоотлари, Қарши даштларини ўзлаштириш эса, комсомолларнинг Бутуниттифоқ зарбдор иншооти бўлиб қолганлиги бежиз эмас.

Республикамизда беш йилликнинг ҳал қилувчи, учинчи йилида ирригация ва мелиорация соҳасида кўп иш қилиниши керак. Социалистик мусобақани қай тариқа ривожлантириш керак, белгиланган план ва мажбуриятларни қандай бажариш, меҳнат унумдорлигини қандай қилиб ошириш, техникадан мақсадга мувофиқ фойдаланиш учун нима қилмоқ керак. Республикадаги сув хўжалиги ташкилотлари ёш мутахассисларининг 22 мартда Тошкентда бўлиб ўтган слёти ана шу масалаларни муҳокама қилди.

Слёт қатнашчилари слётга тўпланиш олдидан В. И. Ленин майдонига бордилар ва тантанали вазиятда Ильич ҳайкали супасига янги гулларни қўйдилар.

Слёт қатнашчилари эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Мажлислар залига тўпланишди. Республика Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», «Узглавводстрой»нинг қурилиш, саноат, эксплуатация, лойиҳалаш, конструкторлик ва илмий-тадқиқот ташкилотларидаги ёш ходимлар, партия, совет, комсомол ходимлари, бир қанча министрлик ва идораларнинг вакиллари бу ерга келишди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц слётни очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Р. Қурбонов КПСС XXIV съезди қарорлари асосида сув хўжалиги қурилишидаги ёш мутахассисларнинг вазифалари ва уларнинг ролини ошириш тўғрисида доклад қилди.

Слётда СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри Е. Е. Алексеевский, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғ. Ғофуржонов сўзга чиқдилар.

Слёт қатнашчилари республикамиздаги ёш мелиораторлар, комсомоллар ва ёшларга мурожаат қабул қилдилар.

Слёт ишида республика Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев қатнашди. (ЎзТАГ).

ЧОРВАДОР ЎРТОҚЛАР!

● ҚЎЗИЛАТИШ КАМПАНИЯСИНИ ҲАММА ЖОЙДА АВЖ ОЛДИРАЙЛИК ВА УЮШҚОҚЛИК БИЛАН УТКАЗАЙЛИК.

● ҲАР 100 БОШ СОВЛИҚ ҲИСОБИГА КАМИДА 100 ТА ҚУЗИНИ, УРҒОЧИ ҚУЗИЛАРНИНГ ҲАММАСИНИ УСТИРИШГА ҚОЛДИРАЙЛИК.

● СОВЛИҚЛАРДАН ҚУПЛАБ ЭГИЗ ҚУЗИ ОЛИШ, ЧИҚИМГА ЧИҚИШИГА ЙУЛ ҚУЙМАСЛИК ЙУЛИ БИЛАН ТУЁҚ СОНИНИ ҚУПАЙТИРИШ ПЛАНЛАРИНИНГ ОШИРИБ БАЖАРИЛИШИГА ЭРИШАЙЛИК.

● ҚОРАКУЛ ТЕРИ ТАЙЁРЛАШ ПЛАНЛАРИНИ БАЖАРАЙЛИК, ТЕРИЛАРНИНГ ФАҚАТ ЮҚОРИ СОРТ БУЛИШИГА ЭРИШАЙЛИК. ЮҚОРИ СОРТ ҚОРАКУЛ ТЕРИДАН ДАВЛАТ, ХУЖАЛИК, ШУНИНГДЕК, ЧОРВАДОРЛАР ҲАМ КАТТА ИҚТИСОДИЙ ФОЙДА ҚУРАДИ.

МАСЪУЛИЯТЛИ ДАВР

Чорвадорлар энг масъулиятли даврга кирдилар. Ҳамма жойда қўзилатиш мавсуми уюшқоқлик билан бошлаб юборилди ва қизғин давом эттирилмоқда. Бу йилги мавсум яхши шароитда ўтяпти. Баҳор эрта келди, ер бетини кўк ўт қоплади. Ундан ташқари етарли миқдорда концентрат озуқага эгамиз. Парвариш кучайтирилиши туфайли қўйлар, хусусан совлиқлар қишдан юқори семизликда олиб чиқилди. Буларнинг ҳаммаси кўплаб эгиз қўзи олиш имкониятини беради.

Совхозимизда 21 минг бошдан зиёд қўй бор. Ҳар 100 бош совлиқдан камида 125 тадан қўзи олишга қарор қилинган. Илғор чўпонлар қўзилар сонини 170-180 тага етказиш мажбуриятини олганлар. Бу йил совхозимиз бўйича ҳар 100 бош совлиқ ҳисобига 100 тадан қўзини ўстиришга қолдирамиз, бирор бош урғочи қўзининг тери учун сўйилишига йўл қўймаймиз.

Отарларимиздаги совлиқларнинг анча қисми қўзилади, эгиз олиш кўнгилдагидек бўляпти. Биз бош чўпонлар ўзаро мусобақалашиб, олинган соғлом қўзиларнинг ҳаммасини ўстиришга қолдириш мажбуриятини олдик. Қўзиларни ўстиришга қолдириш — ишнинг бошланишидир. Дастлабки кунларданоқ парваришни кучайтириш, ёш қўзиларни баҳор шароитига кўниктириш, чиқимга чиқишига йўл қўймаслик муҳим вазифадир. Шуниси қувончлики, бизлар бошқараётган отарларда ҳали бирор бош ҳам қўзи нобуд бўлгани йўқ.

Ўстиришга қолдирилган қўзиларни зоотехниклар, ветеринария врачлари, фельдшерлар мунтазам назоратдан ўтказиб турибди, зарур топилган кезда биринчи ёрдам кўрсатяпти. Қўзилар серўт яйловларда боқиляпти, кечаликка эса майин озуқа бериляпти. Қўзилар тез ва соғлом ўссин деган ниятда бошқа чораларни ҳам кўряпмиз. Дастлабки олинган қўзилардан бир қисмига майдаланган концентратдан оз-оз бериб боқдик, вақтида суғордик. Натижада улар тез ўса бошлади. Қўзилар парваришини энг тажрибали чўпонлар маслаҳати асосида олиб бормоқдамиз.

Совхозимизда донгдор чўпонлар кўп. Нурилла Зиёдов, Ташан Ҳамроев, Жаббор Ўрозов каби бош чўпонларимиз ўз боқимидаги ҳар 100 бош совлиқдан камида 180 тадан қўзи олиш учун курашмоқдалар. Ушбу мақола авторлари ҳам айнан шундай ниятдадир.

Совхоз маъмурияти ва партия ташкилоти қўзилатиш мавсумини яхши ўтказиш чораларини кўрмоқда. Бир группа коммунистлар, комсомоллар, касаба союз аъзолари, маҳаллий Советларнинг депутатлари отарларга келиб чўпонларга яқиндан ёрдам бермоқдалар, тунда навбатчилик қилмоқдалар.

Совхозимиз қоракўлчиликка ихтисослаштирилган. Давлатга қоракўл тери етказиб бериш планларини бажаришимиз шарт. Лекин бунда шошма-шошарликка йўл қўймаслик, қўзиларнинг энг сараларини ўстириш ва наслга қолдириш чораларини кўриш керак. Ўстиришга қолдирилган бугунги ҳар бош қўзи эртага қўшимча гўшт, ёғ, сут, жун демакдир. Ундан ташқари туёқ сонини кўпайтириш планларини шу кунларда бажаришимиз зарур.

Совхозимизда социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилди. Қайси чўпон қанча қўзи олгани, шундан ўстиришга нечтасини қолдиргани эълон қилиб борилади, ғолиблар иш якунига қараб рағбатлантирилади. Раҳмат Ҳомидов бошқараётган бўлим чорвадорлари қўзилатишда энг яхши кўрсаткичга эришмоқдалар. Бўлимнинг ҳамма отарларида ўтган йилдагига нисбатан анча кўп эгиз қўзи олиниб, ҳаммаси ўстиришга қолдирилмоқда.

Давлатга 9300 та қоракўл тери етказиб бериш планини сўзсиз бажарамиз, албатта. Айни кезда қоракўл терининг сорти юқори бўлишига алоҳида эътибор берамиз. Чунки, юқори сорт қоракўл теридан давлат ҳам, хўжалигимиз ҳам, қолаверса, чўпонларимиз ҳам катта иқтисодий фойда кўрадилар. Биз бу йил тайёрланган қоракўл терининг камида 96-97 процентини биринчи сортга топширишга аҳд қилдик.

Шу кунларда ҳамма чорва яйловларида иш қизғин. Чўпон-чўлиқлар, қўзилар қулоғига сирға тақувчилар, қўзи сўювчилар—хуллас, ҳамманинг қўли-қўлига тегмайди. Деҳқонларда одатда пахта йиғим-терими даврида шундай бўлади. Чорвадорларда эса қўзилатиш мавсумини пахта йиғим-терими мавсумига қиёслаш мумкин. Биз бутун куч-ғайратимизни сарф этиб, қўзилатиш ишларини уюшқоқлик билан ўтказамиз, тери тайёрлаш планининг бажарилишига ҳалал етказмаган ҳолда, ўстиришга ҳар йилгидан кўп қўзи қолдирамиз.

Ёлғош БАЛИМОНОВ,
Марди ТУЙМУРОДОВ,
Сангир БЎТАЕВ,
Самарқанд областидаги «Октябрь 50 йиллиги» қоракўлчилик совхозининг бош чўпонлари.

ҚИШЛОҚ КООПЕРАТОРЛАРИНИНГ КЕНГАШИ

Бу йил Ўзбекистон кооператорлари тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилидагига нисбатан 350 миллион сўмлик кўп товар сотишни мўлжалламоқдалар. Қишлоқ меҳнаткашларига савдо хизматини қандай қилиб яхшилаш мумкин? «Ўзбекбирлашув» кенгашининг 22 мартда Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида қишлоқда савдо маданиятини ошириш йўллари муҳокама қилинди. Бу тўғрида «Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси М. Ҳасанов доклади тингланди.

«Ўзбекбирлашув» кенгаши мажлисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

БЕДА ВА МАККАЖЎХОРИ ЭКИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА

Республика областларида беда ва маккажўхори экишнинг бориши тўғрисида шу йил 22 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — беда экилган майдон (гектар ҳисобида); учинчи стун — топшириққа нисбатан процент ҳисобида, тўртинчи стун — маккажўхори экилган майдон (гектар ҳисобида); бешинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида;

Сирдарё	2071	84,5	4026	24,5
Сурхондарё	6921	80,4	1485	14,9
Тошкент	11011	66,3	3636	16,7
Фарғона	8676	61,1	2330	10,1
Андижон	6777	56,9	1569	17,4
Қашқадарё	6932	50,2	688	5,7
Самарқанд	7861	40,8	499	2,5
Бухоро	4921	37,2	1253	7,4
Наманган	2903	28,0	1013	6,3
Хоразм	890	15,3	—	—
ҚҚ АССР	288	2,0	—	—
Республика бўйича:	77902	51,2	16499	9,4

ДЎСТОНА ВИЗИТ БИЛАН

Ироқ Араб социалистик уйғониш партияси маҳаллий раҳбарлиги бош секретарининг ўринбосари, Ироқ Республикаси революцион қўмондонлиги кенгаши раисининг ўринбосари Саддам Хусайн дўстона визит билан 21 мартда Москвага келди.

Ироқ Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида Саддам Хусайнни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар. (ТАСС).

Андижон районидаги Куйбишев номли колхозининг бош чўпони Чўжа Қамолов ўз отаридаги ҳар юз бош совлиқ ҳисобига 135 тадан соғлом қўзи олишга аҳд қилган. Отарда қўзилатиш кампанияси соз ўтмоқда, қўйлардан кўплаб эгиз қўзи олинмоқда. Суратда: бош чўпон Ч. Қамолов яйловда.

З. Раҳимов фотоси.

КОММУНИСТЛАР — ИШ БОШИ

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь Пленумида ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу пленумда сўзлаган нутқида халқ хўжалигини ривожлантиришнинг истиқболлари яққол кўрсатиб берилди. Бутун хўжалик ишида туб бурилиш ясаш, экономикага раҳбарлик услуби ва методларини яхшилаш, омманинг сиёсий активлигини ва меҳнат ғайратини янада кўчайтириш вазифалари қўйилди. Бу вазифалар ўз кўлами жиҳатидан ғоят катта ва мураккабдир. У сабот ва матонат билан ишлашни тақозо этади.

КПСС XXIV съезди ва партия Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорлари таъсири остида бошланғич партия ташкилотларининг роли ва обрўси янада ошди, уларнинг омма билан алоқаси мустаҳкамланди. Энг муҳими, партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишлари, таъсирчанлиги анча кучайди.

Андижон область партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг X Пленуми қарорлари асосида тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йили халқ хўжалиги планларини ва социалистик мажбуриятларни бажариш соҳасида область партия ташкилотининг ташкилотчилик ва сиёсий ишларни янада кучайтириш масаласи муҳокама қилинди. Пленумда беш йилликнинг ўтган икки йилида қилинган ишлар атрофлича таҳлил этилди ва галдаги вазифалар белгилаб олинди.

Областимиз меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг дастлабки икки йилини муваффақиятли якунладилар. Ўтган йилда саноат ишлаб чиқариши ҳажми 1970 йилдагига қараганда 20,9 процент ўсди. Пландан ташқари 51 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Шу давр мобайнида меҳнат унумдорлиги 13,5 процент кўтарилди.

Қишлоқ хўжалигини юксалтиришда эришган ютуқларимиз ҳам қувонарли бўлди. Ўтган йили область пахтакорлари қийин об-ҳаво шароитида 584 минг тонна — давлат планида кўзда тутилганидан 113 минг тонна кўп пахта сотдилар. Ҳосилдорлик гектар бошига 31,5 центнерга етди. Уч йилдирки, чорвачилик рентабелли тармоққа айланди. Икки йил мобайнида чорвачиликдан 4,1 миллион сўм фойда олдик.

Чорвадорларимиз ажойиб ташаббус билан чиқдилар. 1973 йилда ва беш йилликнинг бундан кейинги йилларида область чорвачилигини янада ривожлантириш тадбирлари ишлаб чиқилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети уни маъқуллаб, қарор қабул қилди. Андижон чорвадорлари зиммага олинган юксак мажбуриятларини бажариш йўлида ҳормай-толмай ишламоқдалар. Бу ютуқларнинг ҳаммаси область партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ва жамоат ташкилотлари олиб борган зўр ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишлар самарасидир.

Ютуқларимиз кўп. Шу билан бирга область партия, совет ташкилотларининг хўжалик қурилишига раҳбарлик соҳасидаги фаолиятида жиддий камчиликлар ҳам бор. Халқ хўжалигининг кўп тармоқларида резервлар ва имкониятлардан суст фойдаланилмоқда. Саноатнинг баъзи тармоқларида меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот ишлаб чиқариш даражаси беш йиллик топшириғидан орқада қоляпти. Айрим корхоналар давлат плани-топшириқларини бажара олмаётирлар.

Беш йилликнинг ўтган икки йилида «Электроаппарат» заводи, 13-ғишт заводлари бошқармаси, трикотаж фабрикаси, «Коммунар» заводи, 6-автомобиль ремонти заводи, Куйганёр темир-бетон буюмлари заводи ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини бажармади. Тўрт корхона маҳсулот реализация қилиш планини уддалай олмади, тўққизта корхонада эса меҳнат унумдорлигини ошириш топшириғи бажарилмади. 10 та корхонада маҳсулот таннархи қимматлашиб кетди.

Андижон машинасозлик заводи, трикотаж фабрикаси ва бошқа корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш кўнгилдагидек эмас.

Қурилиш ташкилотлари ишида ҳам камчиликлар кўп. Куч ва маблағни кўп объектларга сочиб юбориш практикасига барҳам берилгани йўқ. Бажарилган ишларни бўрттириб ёзиш фактлари содир бўляпти. Моддий-техника таъминотида узилишларга йўл қўйилмоқда. Айрим қурилиш ташкилотларида социалистик мусобақа расмият учунгина ташкил этилган.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида резервлардан оқилона фойдаланилмаяпти. Бултур кўпгина хўжаликларнинг анча майдонларида пахта, дон ва сабзавот экинларидан область кўрсаткичидан паст ҳосил олинди. Чорвачилик маҳсулотларининг таннархи камайиш ўрнига ошиб кетяпти. Қорамоллардан бузоқ, совлиқлардан қўзи олиш плани бир неча йиллардан бери бажарилмай келмоқда, озуқа экинларининг ҳосилдорлиги паст. Чорвачилик фермаларида механизация суст жорий қилинмоқда.

Бу камчиликлар баъзи партия ташкилотлари, совет ва хўжалик органлари ишлаб чиқаришни планлаштиришни яхшилашга, бошқаришни такомиллаштиришга кам эътибор бераётганликлари оқибатидир. Область партия ташкилоти ҳозир бутун диққат-эътиборни ушбу камчиликларни бартараф этиш, шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари иш услубини такомиллаштириш, 1973 йил халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдиришга қаратмоқда.

1973 йил — беш йилликнинг ҳал қилувчи йилидир. Бутун беш йилликнинг тақдири кўп жиҳатдан ана шу йилнинг натижаларига боғлиқдир. Шунинг учун ҳам янги йилнинг дастлабки ойларидаёқ саноат, қурилиш, транспорт ва қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида ажойиб ташаббуслар вужудга келди. Кўпгина ишлаб чиқариш коллективлари меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан йиллик планни муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олдилар. Андижон меҳнаткашлари ҳам бу социалистик мусобақага қўшилдилар.

Андижон машинасозлик заводининг слесари Василий Тимохин, «Андижанводстрой» трестининг скреперчиси Мирзараим Жумабоев, Москва пахта тозалаш заводининг момиқ ажратувчиси Мунаввар Неъматуллаева ва бошқалар донгдор тўқувчиларнинг ватанпарварлик ташаббусига қўшилиб, шахсий беш йиллик планларини муддатидан илгари бажаришга сўз бердилар. Бундай ташаббускорлар сафи тобора кенгайиб боряпти.

Партия ташкилотлари ишлаб чиқариш новаторларини қўллаб-қувватламоқдалар. Социалистик мусобақани ташкил этишнинг самарали ва жонли формаларини топишга, илғор тажрибалардан, моддий ва маънавий рағбатлантиришдан моҳирлик билан фойдаланишга интилмоқдалар. Область, шаҳар, район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, фан ва техника тараққиёти ютуқларини кенг жорий этиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва тежамкорликни кучайтириш учун курашга раҳбарлик қилишяпти. Шу билан бирга мусобақани ташкил этишдаги расмиятчилик ва бюрократизм элементларини кескин бартараф этиш, мусобақанинг таъсир кучини ошириш чораларини кўрмоқдалар.

Областимиздаги ҳар бир корхона, колхоз ва совхоз, ҳар бир цех, бригада, участка, ферма, ҳар бир ишчи ва колхозчи, чорвадор ва пиллакор социалистик мусобақага қўшилди. Шуни хам айтиш керакки, областимиз бир неча йилдирки, Болгария Халқ Республикасининг Ямбол округи ва қардош Қирғизистоннинг қўшни Ўш области билан мусобақадош. Бу ҳам ютуқларимизни кўпайтиришга, мусобақанинг таъсирчанлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, областимиз коммунистлари, барча меҳнаткашлари бутун куч ва имкониятларини тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этадилар.

Б. КРАСНИКОВ,
Андижон область партия комитетининг иккинчи секретари.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

РЕМОНТ ҚИЛИНЯПТИ

Газетхон Саттор Элов «Совет Ўзбекистони» газета редакциясига юборган хатида «Искра» колхози қишлоғидаги радио точкалари ишламаётганини кўрсатган. Текширилганида хатда келтирилган факт тасдиқланди.

— Редакция бу масалага аралашгач, — дейилади Қоракўл район ижроия комитетидан олинган жавобда, — район алоқа узели ва «Искра» колхози раҳбарларига радио линияларини ремонт қилиш ҳақида кўрсатма берилди. Улар мавжуд камчиликни қисқа муддат ичида бартараф қилиш мақсадида эскирган симларни алмаштиришга киришдилар. Ҳозирги вақтда радио линияларини ремонт қилиш давом этмоқда. Бу иш яқин вақт ичида тугалланади.

ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Жомбой район Совети ижроия комитети редакция йўллаган хат юзасидан текшириш ўтказганида унда келтирилган фактлар асосан тасдиқланди. Район электр тармоқлари раҳбарларининг масъулиятсизлиги туфайли Хашдала қишлоғидаги электр линиялари ремонти сусткашлик билан олиб борилаётгани, радио линияларини ремонт қилиш ҳам талаблар даражасида эмаслиги аниқланди.

Район Совети ижроия комитети ўз мажлисида электр тармоқлари ва алоқа узели раҳбарларини огоҳлантирди ҳамда мавжуд камчиликларни тугатиш тадбирларини белгилади.

Хашдала қишлоғи хонадонларини электр қуввати билан таъминлаш, қишлоқни радиолаштириш соҳасидаги камчиликлар ҳақида олинган ва текшириш ҳамда чора кўриш учун Жомбой район ижроия комитетига юборилган хатга ана шундай жавоб олинди.

КЎРСАТМА БЕРИЛДИ

Алимкент посёлкасини ободонлаштириш, аҳолини ичимлик тоза сув билан таъминлашни яхшилаш, электрлаштириш соҳасидаги камчиликларга барҳам бериш масаласини ҳал этиш мақсадида область ижроия комитетининг фармойиши билан махсус комиссия тузилган эди. Комиссия посёлкага бориб аҳволни атрофлича ўрганди ва ўз таклифларини тақдим этди. Шунга асосан область ижроия комитети янги фармойиш қабул қилди. Унда Оққўрғон район ижроия комитети Алимкент посёлка Совети, область водоканал бошқармаси ва электр тармоқлари идорасига Алимкент посёлкасини 1973—1974 йилларда ободонлаштиришни янада яхшилаш юзасидан конкрет кўрсатмалар берилди.

Оққўрғон районидаги Алимкент посёлкасида ободончилик соҳасидаги камчиликлар, айрим кўчаларда водопровод йўқлиги, электрлаштиришнинг талабга жавоб бермаслиги ҳақида посёлка меҳнаткашларидан олинган ва текшириш ҳамда чора кўриш учун Тошкент область Совети ижроия комитетига юборилган хатга ана шундай жавоб келди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТХОНЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

МАСЛАҲАТ ВА РЕЖАЛАР

ФАРҒОНА, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Риштон районида «Совет Ўзбекистони» газетхонларининг конференцияси бўлиб ўтди. Район ишчи ва қишлоқ меҳнаткашларининг вакиллари, ишчи—деҳқон мухбирлари, партия, совет ташкилотлари ходимлари иштирок этган бу конференцияда газета редакторининг ўринбосари ўртоқ Ҳ. Ёдгоров редакциянинг фаолияти, газета ижодий коллективининг тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилидаги режалари тўғрисида ахборот берди.

Конференцияда сўзга чиққан ўртоқлар «Совет Ўзбекистони» газетасининг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни КПСС XXIV съезди қарорларини бажаришга сафарбар этишдаги фаолияти ҳақида алоҳида тўхталдилар, газетанинг жанговарлигини ошириш, уни янада ўқимишли ва сермазмун қилиб чиқариш юзасидан ўз маслаҳатларини, фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

* * *

Ўтган куни Марғилон шаҳар партия комитетида бўлиб ўтган «Совет Ўзбекистони» газетасининг кўчма летучкасида Фарғона областидаги барча шаҳар ва район газеталарининг редакторлари, Марғилон шаҳрида нашр этилаётган газеталар редакцияларининг ходимлари, актив жамоатчи мухбирлар, партия, совет ташкилотлари вакиллари иштирок қилдилар. Летучкада бир қатор газеталарнинг иш услуби атрофлича таҳлил этилди. «Совет Ўзбекистони» газетаси ходимлари «Марғилон ҳақиқати», Охунбобоев районида чиқадиган «Ленин йўли» ва «Марғилон атласи» кўп тиражли газеталарининг сўнгги ҳафта сонларини таҳлил қилиб, материалларнинг ёритилиши ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини айтдилар.

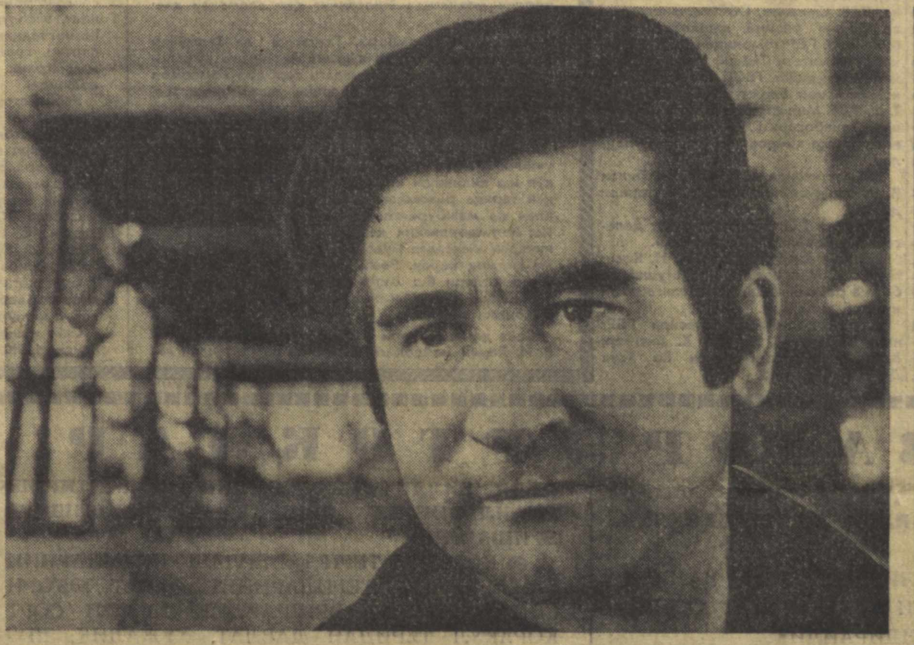

Республикамиз саноат корхоналарининг коллективлари ҳал қилувчи йил мусобақасига қўшилиб, биринчи квартал план-топшириқларини муваффақиятли якунлашга ҳаракат қилмоқдалар. Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинати коллективи ана шу мусобақада яхши натижаларни қўлга киритмоқда. Шу корхонанинг илғор ишчиси — металлург Степан Богданов ҳозирги кунда шу йилнинг учинчи квартали ҳисобига маҳсулот бермоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг назарий ва сиёсий журнали «Ўзбекистон коммунисти» — «Коммунист Узбекистана»нинг навбатдаги март сони босилиб чиқди. Журнал «Камроқ чиқим қилиб, кўпроқ ва сифатлироқ маҳсулот берайлик» сарлавҳали бош мақола билан бошланади.

«Идеология иши» рубрикаси остида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири Х. Аслиддиnованинг «Ғоявий-тарбиявий иш самарадорлигини оширайлик», Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг секретари Р. Шонеъматов билан шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг инструктори Г. Любимовнинг «Пропагандист кадрлар билан ишлашни замонавий талаблар даражасига кўтарайлик» сарлавҳали мақоласи босилган.

«Партия қурилишининг назария ва практикаси» рубрикасида Ўзбекистон КП Тошкент область комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири А. Зуфаровнинг «Партиявий кучлар кўриги» сарлавҳали мақоласи партия ҳужжатларини алмаштиришга бағишланган.

Тарих фанлари кандидати Г. Кунавинанинг «Илмий коммунизмнинг биринчи программа ҳужжати» сарлавҳали мақоласи «Коммунистик партия манифести» нашр этилган куннинг 125 йиллигига, тарих фанлари кандидати М. Ясакованинг «Буюк бунёдкорлик программаси» сарлавҳали мақоласи В. И. Ленин сўнгги хатлари ва мақолаларининг 50 йиллигига бағишланган.

«Халқаро темаларда» деган рубрика остида тарих фанлари кандидати Ю. Капклевнинг «Миллий масалада антикоммунизм найранглари» сарлавҳали мақоласи босилган.

Журналнинг бу сонида «Танқид ва библиография» бўлими ҳам бор.

(ЎзТАГ).

МУСОБАҚА ШАРОФАТИ

Самарқанддаги 26 Боку комиссари номли шойи тўқиш фабрикасининг коллективи Тошкент тўқимачилик, Марғилон ипак комбинатлари ва «Атлас» фирмаси илғорларининг республика барча меҳнаткашларига йўллаган мактубини ўзининг умумий йиғилишида муҳокама қилди.

Нормадаги тўртта ўрнига саккизта станокда ишлаётган илғор тўқувчи Флюра Мирзахонова сўзга чиқиб, шу кунларда 1975 йил февраль ойининг иккинчи ярми ҳисобига ишлаётганлигини ўртоқларига маълум қилди.

Тўқувчи муваффақиятининг сири нимада?

Фабрикадаги меҳнатни илмий ташкил этиш лабораторияси инженерлари бу саволга жавоб топишди. Ф. Мирзахонованинг иш куни хронометраж қилиб кўрилганида, у иш вақтидан ғоят унумли фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини оширганлиги маълум бўлди. Флюра ҳар бир кичик операцияда тежаб қолган қимматли дақиқалар ва дақиқаларнинг зарралари тўпланиб, аста-секин соатларга, кунларга ва йилларга айлана борди. Тўқувчи мокини алмаштиришда ярим секунддан тежаб қолади. Унга ип ўрашда тежалган вақт уч секундга боради. Узилган ипни эса норматявдаги 37 секунд ўрнига 21,4 секундда улайди. Смена охиригача эса тўқувчи ана шундай операциялардан уч мингтадан кўпроғини бажаради. Натижада унинг станокларидан ҳар куни топшириққа қараганда деярли икки баравар кўп газлама олинади. Тўқувчининг бир станокдан иккинчи станокка бориш маршрути ҳам катта тежам беради. Бу маршрут меҳнатни илмий ташкил қилиш инженерлари билан ҳамкорликда жуда аниқ белгилаб олинган.

Флюра Мирзахонова 1971 йилда ўзининг шахсий беш йиллигини тўрт йилда бажаришга сўз берган эди. Лекин икки йиллик зарбдор меҳнат бу юксак мажбуриятга тузатиш киритди. Самарқанд шойи тўқиш фабрикасининг энг яхши тўқувчиси бўлиб ном чиқарган Флюра тошкентлик ва марғилонлик касбдошларининг даъватига жавобан бундай деди:

— Мен ўзимнинг беш йиллик топшириғимни уч йилда бажаришга қарор бердим.

Ҳозир Флюра Мирзахонова янги маҳсулот — кийим-кечакларга алоҳида пишиқлик ва гўзаллик касб этувчи синтетик тола аралаш камелан деган газлама тўқимоқда.

Флюра Мирзахонованинг илғор иш усулларини корхонанинг бошқа тўқувчилари муваффақиятли ўзлаштирмоқдалар. Ҳозир фабрикадаги 129 ишчи 1974 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. Етти юздан ортиқ киши беш йилликнинг учинчи йили топшириғини тугалламоқда. Фабрика Л. Казанцева билан Е. Губина намунаси асосида кўпроқ станокда ишлаш ҳисобига бу йил юз минг метрга яқин кўркам шойи газламаларини қўшимча равишда ишлаб чиқаради.

С. ФЕНЮТИН,
ЎзТАГ мухбири.
Самарқанд шаҳри.

Италиядан меҳмонлар келишди

Италия Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси Л. Паволини ва ИКП Рим федерацияси секретариатининг аъзоси Ф. Приско Ўзбекистоннинг ҳаёти билан танишмоқдалар. Улар Италия Коммунистик партияси делегацияси составида бизнинг мамлакатимизга КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан меҳмон бўлиб келдилар.

Меҳмонлар 22 мартда, республикамизга келган биринчи куни В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини ва Тошкент тўқимачилик комбинатини бориб кўрдилар, Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини томоша қилдилар.

Италия коммунистларининг намояндалари Мирзачўлда, Самарқанд ва Бухорода бўладилар.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ ПАРЛАМЕНТИ АЪЗОЛАРИ ИТАЛИЯДА

РИМ, 22 март. (ТАСС) Италия парламенти сенатининг раиси А. Фанфани кеча кечқурун СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Шитиков бошчилигидаги Совет парламенти делегацияси аъзоларини қабул қилди.

Учрашувда Италия парламентлараро группасининг раиси Ж. Ведовато ва «Италия — СССР» жамиятининг бош секретари сенатор Ж. Адамоли қатнашдилар.

ПЛАНЛАШТИРИШ ВА ИҚТИСОДИЙ РИВОЖЛАНИШ

ТАҚРИЗ

Ўзбекистонда ривожланган социалистик жамият қуришни таъминлашда халқ хўжалигини планлаштиришнинг амалга оширилиши, унинг такомиллашиши ва ривожланиши муҳим сиёсий ва иқтисодий аҳамиятга эга бўлди.

Яқинда «Ўзбекистон» нашриёти Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир-аъзоси С. К. Зиёдуллаевнинг муҳим иқтисодий темага бағишланган асарини* нашр этди.

Монографиянинг биринчи боби В. И. Лениннинг социалистик планлаштириш ҳақидаги ғояларига ва Ўзбекистон ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш масалаларига бағишланган. В. И. Ленин планлаштириш фанининг асосчисидир. У планлаштириш назариясининг муҳим қоидаларини, методологиясини, ташкил қилиш принципларини ишлаб чиққан. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида мамлакатимизда планлаштиришни ташкил қилишга, шу жумладан биринчи перспектив планимиз — ГОЭЛРОни тузишда шахсан қатнашган ва раҳбарлик қилган. Ана шу йилларда планлаштиришнинг территориал ва тармоқ принциплари ҳақидаги назарияни асослаб берган. ГОЭЛРО планида Туркистонни электрлаштириш тадбирлари ва республиканинг яқин келажакдаги истиқболлари ҳам чизиб берилган эди. Муаллиф Лениннинг планлаштириш ҳақидаги ғоялари социалистик қурилиш йилларида қандай ривожлантирилгани ва амалга оширилганлигини Ўзбекистон мисолида кўрсатишдан олдин, хўжаликни планли бошқариш учун республикамизда Улуғ Октябрь социалистик революцияси натижасида сиёсий, иқтисодий ва ташкилий шарт-шароитлар вужудга келганлигини кўрсатади.

Китобда планлаштиришнинг шарт-шароитларигина эмас, балки унинг партиявийлиги, барча планларнинг ягона бир планга бирлашиши, демократик централизм, илмий жиҳатдан асосланган бўлиш принциплари илмий жиҳатдан пухта ёритилган. Республикамиз территориясида хўжаликнинг биринчи планлари 1918 йилда тузилган эди. Гражданлар уруши тамом бўлгандан кейин 1921 йилда Туркистон Иқтисодий Кенгаши ҳузурида планлаштириш комиссиялари тузилди. Бундай комиссиялар 1923 йилда Бухоро ва Хоразм Халқ Совет Республикаларида ҳам ташкил қилинди. Бу комиссиялар 1923—1924, 1924—1925 йиллар планини ва ҳатто Туркистон АССРнинг беш йиллик планини тузиб чиқдилар. Ўрта Осиё Иқтисодий Кенгаши ташкил қилингандан кейин Ўрта Осиё республикаларининг биринчи йиғма плани тузилиб, у уч республика хўжалик ва маданий ривожланиши планини мамлакат плани билан боғлашга ёрдам берди. Бу планларни тузишда олимлардан Черданцов, Пославский, Димо, Пекарский ва бошқалар қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР тузилганидан кейин 1924 йилнинг 31 декабрида Ўзбекистон план комплекси ва унинг ташаббуси билан республикамизнинг биринчи халқ хўжалик плани яратилди. Китобда халқ хўжалигини тиклаш, урушдан олдинги ва кейинги беш йилликлар даврида перспектив халқ хўжалиги планларининг тузиб чиқилиши ва бажарилиши, планлаштиришнинг республикамиз иқтисодий ва маданий ривожланишига актив таъсири, ўша йилларда планлаштириш назарияси ва методологиясининг такомиллашиб борганлиги яхши умумлаштирилган. Бу даврда халқ хўжалигининг барча тармоқлари ва иқтисодий районлар учун ўзаро узвий боғланган план кўрсаткичлари системаси, миллий даромад каби йиғма кўрсаткичларнинг ҳисоблаш принциплари ишлаб чиқилди, йиллик контроль рақамлар ўрнига кварталларга ажратилган йиллик халқ хўжалик планлари тузиш жорий қилинди.

Китобнинг иккинчи боби халқ хўжалигини планлаштиришда янги босқич бўлган саккизинчи беш йилликдаги иқтисодий тадбирларга ва ўзгаришларга бағишланган. Саккизинчи беш йилликнинг иқтисодий характеристикаси КПСС Марказий Комитетининг 1965 йил март ва сентябрь пленумлари қарорлари асосида иқтисодий рағбатлантириш ва планлаштиришни такомиллаштиришнинг амалга оширилиши туфайли эришилган муваффақиятлар билан чекланиб қолмаган. Халқ хўжалигининг айрим соҳаларида йўл қўйилган камчиликларнинг сабаблари таҳлил қилиниб, уларни бартараф қилиш мақсадида қўрилган тадбирлар ҳам ёритилган. Бу бобда саккизинчи беш йилликда республикамизнинг бошқа қардош республикалар билан иқтисодий алоқалари янада мустаҳкамланганлиги, хўжалик планларини тузишда ҳар бир республиканинг иқтисодий хусусиятлари ва уларнинг Бутуниттифоқ меҳнат тақсимотида тутган ўрни, иттифоқчи республикаларнинг иқтисодий ривожланиш даражасини тенглаштиришга қаратилган халқ хўжалик план кўрсаткичларини ўзаро мувофиқлаштириш тажрибалари илмий асосда умумлаштирилган.

Китобда тўққизинчи беш йилликнинг иқтисодий проблемаларига бағишланган учинчи боб марказий ўрин тутади.

Тўққизинчи беш йилликда республикамизнинг асосий вазифалари ва уларни бажаришга тааллуқли масалалар тўла ёритилган. Монографияда кўрсатилишича, тўққизинчи беш йилликда халқ фаровонлигини юқори суръатлар билан ривожлантириш ялпи ижтимоий маҳсулотни 1965 йилдаги 11,9 миллиард сўмдан 1975 йилда 23 миллиард сўмга, яъни 10 йил ичида 2 баравар ошириш имкониятини беради. Миллий даромадда саноатнинг ҳиссаси 60 процентга етади. Республикамиз экономикасининг бундай тез суръатлар билан ривожланиши халқ моддий ва маданий фаровонлигини юксалтириш учун катта имкониятлар яратади.

Китобда тўққизинчи беш йилликда республикамиз экономикаси ривожланишининг умумий кўрсаткичлари билан бирга, саноат, қишлоқ хўжалиги, қурилиш ва бошқа халқ хўжалиги тармоқларининг ривожланиши, шу билан бирга ҳар бир областнинг ривожланиш хусусиятларини ифодаловчи муфассал ва қизиқарли маълумотлар келтирилган.

«Халқ хўжалигини ривожлантиришда мамлакат эришган юксак даражанинг яна бир муҳим оқибати бор, — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев, — **планлаштиришга, бошқаришга, хўжалик ишининг методларига қўйилаётган талаблар жиддий равишда ошиб боради».** Шу муносабат билан китобнинг 4-боби ҳозирги босқичда планлаштиришни такомиллаштиришнинг актуал проблемаларига бағишланган.

Автор планлаштириш ишларига баланс методини янада кенгроқ қўлланиб, маҳсулот ишлаб чиқариш ва тақсимлашнинг тармоқлараро баланси ишлаб чиқилаётганини атрофлича очиб берган. Перспектив беш йиллик ва узоқ муддатли планларнинг ролини ошириш, планлаштиришда илмий прогноз (олдиндан айтиб бериш)га алоҳида аҳамият берилган. Бу масалада биринчи тажриба — Ўзбекистон Госплани томонидан тузилган 1970—1980 йилларда ишлаб чиқарувчи кучларнинг ривожланиши ва жойлаштирилиши схемасининг мамлакатимиз бўйича ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантириш ва жойлаштириш генерал схемасига асос бўлгани ҳақидаги маълумот айниқса диққатга сазовордир. Китобга 30 дан ортиқ рангли схема ва диаграммалар, жадваллар илова қилинган. Китоб фақат экономистлар учунгина эмас, балки пропагандистлар, агитаторлар, иқтисодий билимларни мустақил ўрганувчилар учун фойдали қўлланмадир.

Ҳикмат СОБИРОВ,
иқтисод фанлари доктори, профессор.

*) С. К. Зиёдуллаев. «Планлаштириш ва Ўзбекистон экономикасининг ривожланиши». Тошкент, «Ўзбекистон» нашриёти, 1972 йил (рус тилида).

АННА АЛМАТИНСКАЯ—90 ЁШДА

БАДИИЙ СОЛНОМА УСТАСИ

М. И. ШЕВЕРДИН,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Китоб ёруғлик юзини кўргандан кейин орадан қанча йиллар ўтса ҳам ўқувчиларни қизиқтирар экан, бу унинг оммага зарур, мароқли, ажойиб асар бўлганлигининг далолатидир. Совет ўқувчиларининг бир неча авлодини мафтун этган таниқли замондошимиз Анна Алматинскаянинг «Зулм» номли тарихий мавзудаги трилогияси шундай асарлар жумласига киради. Балки бу ерда кенг муқоясаларга ҳожат ҳам йўқдир, лекин ҳаёт материалини чуқур ва аниқ билиши, ўзбек халқи ўтмиш ҳаётининг кенг манзараларини кўрсата олганлиги, бадиий умумлашма кучи билан Алматинская асарлари, хусусан «Зулм» трилогияси барҳаёт классигимиз Ойбекнинг «Қутлуғ қон», Садриддин Айнийнинг «Қуллар», «Дохунда», Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар», «Меҳробдан чаён», Мирзакалон Исмоилийнинг «Фарғона тонг отгунча» ва бошқа машҳур тарихий бадиий асарлар билан бир қаторда туради.

Шоирона романтик руҳ билан суғорилган ва аниқ ҳужжатлилик даражасидаги ҳаққоний тарихий асар — «Зулм» трилогияси адабиётшунослар ва тарихчиларнинг деярли эътирозига сабаб бўлмади. Бироқ, шуниси таъкидлашга лойиқки, трилогиянинг ҳар бир китоби босилиб чиқиши биланоқ кўп сонли китобхонларнинг қизғин диққат-эътиборига сазовор бўлди. Уни фақат республикамиздагина эмас, балки бутун Иттифоқимизда ва ҳатто чет элларда ҳам севиб ўқий бошладилар. Адиба ўз асари ҳақида ишчилардан, педагоглардан, студентлардан, этнографлардан ва уй бекаларидан сонсиз-саноқсиз мактублар олди. «Зулм» трилогияси фақат тарихий ўтмиш мутахассисларинигина эмас, балки барча тоифадаги кишилар—сочи қордай оқарган қарияларни ҳам, ҳар нарсани билишга ишқибоз ёшларни ҳам, хуллас, Ўзбекистонни атрофлича билишга ҳавасманд барча одамларни бирдай қизиқтиради.

Мана шу сабабларга кўра, гарчи, бу катта сўз санъаткорини айни пайтда болалар ёзувчиси, очеркчи, ажойиб мемуар асарлар ва жанговар публицистик мақолалар муаллифи сифатида билсак-да, мен уни мазкур мақолада даставвал тарихий жанрдаги ёзувчи деб баҳолагим келади. Чунки, «Зулм» тарихий трилогияси адибанинг ижодий биографиясида белгиловчи ўрин тутади ва Анна Алматинская ўзбек совет адабиётига авваламбор тарихий романчи сифатида киради.

Бизнинг замондошларимиз, социалистик давр кишилари, ҳар жиҳатдан ўсиб-ўзгариб кетган кишилар Анна Алматинскаянинг трилогиясидан нимани ўқиб, ўрганадилар?

«Зулм» — бу энг аввало ҳақиқат, собиқ Туркистон халқлари ҳаётининг аччиқ ҳақиқатини акс эттирган асардир. Муҳими шундаки, Анна Алматинская баъзи тарихий мавзуни танлаган, ўтмишни ҳам, ўз даврини ҳам яхши билиб ололмаган, кўпинча енгилтаклик билан тарихий конкретлиликдан бош товловчи ва ўтмишни ўз хоҳиш-истагича ёритишга, шу асосда баъзан ноўрин идеаллаштиришга ҳамда китобларининг қаҳрамонларини «замонавийлаштириш»га уринувчи қаламкашларнинг енгил, саёз йўлидан бормади.

Анна Алматинская асаридаги воқеалар оғир, машаққатли даврда, ҳаётнинг жилови колонизаторлар, подшо амалдорлари, бойлар, помешчиклар, савдогарлар, банк эгалари, дин ҳомийлари қўлида бўлган муҳитда кечади.

Бу шароитда одамлар икки тоифага бўлинган эди. Уларнинг бир тоифаси-эзувчилар, иккинчиси—эзилувчилар эди. Эркин фикр беланчагидаёқ бўғиб ташланарди. Россиянинг колониал маъмурияти реакцияни, зулматни қўллаб-қувватлаб, жаҳолат, шафқатсиз эксплуатацияни авж олдирган эди. Фон Кауфман, Куропаткин, Иванов сингари ўзларини «ўта маданий зотлар» деб тахмин қилган мамъурлар атрофларига муттаҳамлар, авантюристлар, товламачилар тўдасини йиғиб олганди. Ўзлари ҳам улардан зинҳор устун эмас, қора ишларда ҳамиша шерик эдилар. Собиқ Туркистон амалдор тоифадаги кимсалар, офицерлар, мешчанлар билан тўлиб-тошиб кетган, улар иложи борича меҳнатдан ўзларини четда тутишар, мол-мулкка кўзлари ҳамиша оч, еб-ичиб ва ухлаб тўймас, танбал кимсалар эдилар.

Анна Алматинскаянинг улкан хизмати шундаки, у мана шу зулмат салтанати бағридан ҳали жуда заиф, аммо гоҳ-гоҳида йилтиллаб кўзга ташланадиган нурларни топиб кўрсата олди. Улар Ўрта Осиёга келиб қолган ақлан ва руҳан баркамол, илғор рус зиёлилари, айни пайтда Шарқнинг прогрессив маданияти анъаналари руҳида тарбияланган маҳаллий ўзбеклар эди. Улар кўпчиликни ташкил қилмасди, лекин ўз тараққийпарвар интилишларида, меҳнаткаш халқнинг озодлиги, ҳур қисмати учун олиб борган тенгсиз курашларида қатъий ва орқага қайтмас одамлар эдилар. Уларнинг порлоқ образлари трилогияда анча тўлақонли, хотирада ўчмас из қолдирадиган даражада чизиб берилган. Бу қаҳрамонлар тақдирида халқ ҳаётининг бутун-бутун тарихий даврлари бўртиб кўринди. Истеъдод, ҳақиқий маҳорат, даврни заргарларча ўрганиш ,теран мушоҳада Анна Алматинскаяга ўз асарида бевосита рус революцияси таъсирида Туркистонда юз берган тубли ўзгаришларни, оддий маҳаллий меҳнаткашлар — косиблар, деҳқонлар, батраклар, чоракорлар онгида зоҳир бўлган сифат ўзгаришларини яққол кўрсатиш имконини берди.

Анна Алматинская Ўзбекистон ҳақида, қардош Ўрта Осиё республикалари ҳақида кўп нарсаларни билади ва унинг ана шу кузатишлари трилогиянинг ҳар бир саҳифасига бўлиқ ҳаёт бағишлайди. Адиба бу жиҳатдан қулай имкониятларга эга. У трилогиядаги ҳар бир ҳодисани қалб кечинмаларига йўғириб тасвирлай олган. Адиба хаёлининг ажиб мевалари бўлмиш қаҳрамонлари ўтмиш даврларнинг ҳаққоний либосида, ўша олис кунларнинг ўзига хос руҳи ила намоён бўлади.

Бундан бошқача бўлиши ҳам мумкин эмасди. Чунки, асардаги тарихий воқеаларни у ўз бошидан кечирган. Мурғак болалигиданоқ бўлажак адиба собиқ Туркистоннинг турмуш денгизига шўнғиган эди. У 1884 йилда Қозоғистоннинг Еттисувида, камтарин, тез орада оддий солдатликка тушиб қолган рус офицери оиласида туғилади. Анна Алматинскаянинг отаси қарашларида «ўта илғорлик» мавжуд бўлган хавфли одам сифатида Россиядан чекка ўлкага-аввал Қозоғистон, сўнгра Туркистонга сургун қилинган эди. Эҳтимол, оила муҳитида ҳукмрон бўлган мана шу эркпарварлик руҳи кичик Аннанинг қалбига илғор қарашлар уруғини сепгандир. Орадан неча ўн йиллар ўтиб, «Зулм» саҳифаларида унинг турмушга қарашлари ғаройиб бир баркамоллик билан намоён бўлди.

Подшо маъмурияти Аннанинг ота-онасини Ўрта Осиё бўйлаб улоқтирди. Уларнинг оиласи кўчманчилардай кун кечирди, бирон жойда қўним топиб яшай олмади. Лекин, бу бахтсизлик кичик Анна учун бир чеккаси омадли ҳам бўлди. Тинимсиз сафарлар, беҳад кўп ҳаётий таассуротлар уни «саёҳат ишқибози»га айлантирди. Верний (ҳозирги Олмаота), Тошкент, Самарқанд, Авлиёота, тағин бошқа шаҳарлар, қишлоқлар, темир йўл станциялари, посёлкалар, овуллар... Анна Владимировна болалигида, ёшлигида ва балоғат йилларига етиб нималарни кўрмади, дейсиз. Бундан ташқари, унинг қайноқ меҳнат фаолияти ҳам жуда эрта бошланди.

Анна Алматинская совет газеталарида ишлаган йилларида ҳам жуда катта ҳаётий ва ижодий мактабни ўтди. У Қирғизистон ва Ўзбекистондаги бир неча газеталарни ташкил қилишда қатнашди, айримларига муҳаррирлик ҳам қилди. Шоир, очеркчи, ҳикоялар ва эртаклар муаллифи, болалар драматурги, бадиий таржимон, тарихий романчи — булар ёзувчи Анна Владимировна Алматинскаянинг жўшқин ижодий руҳ билан суғорилган катта меҳнат йўлининг асосий томонларидир. У ўз ҳаётида кўп ажойиб одамлар билан учрашди, юзлаб, минглаб кишилар билан ишлади, улардаги турли-туман гўзал, нодир хислатлардан чинакам таъсирланиб, уларни қалбида авайлаб-асради. Анна Алматинскаянинг битмас-туганмас турмуш таассуротлари у ҳозир фавқулодда ёшлик ғайрати билан ёзаётган ва ёзиш ниятида юрган яна қанча янги ва янги асарларига етади.

Баъзи китобларни ўқийсан, бир қарашда қизиқарли, аниқ ҳаётий материалга таяниб ёзилгандай туюлади. Лекин, шу билан бирга, худди шунга ўхшаш нарсаларни яна қаердандир ўқигандайман-ку, деган фикр хаёлингдан ҳеч чиқмай туради. Тасаввурингизда янглишмагансиз. Чунки айрим ёзувчилар ўтмиш ҳақида ёзаркан, ўзларидан олдин кимлардир яратган асарларга суянади. Бундай ҳолда унинг нега қўлга қалам олганлиги ҳам кишини ажаблантиради.

Анна Алматинская асарлари тўғрисида бундай гапларни сира айтиб бўлмайди. У нимаики ёзган бўлса, бари такрорлаб бўлмайдиган даражада оригинал, янги ва тарихан ҳаққоний. Адибанинг «Зулм» трилогияси эса собиқ Туркистон ҳаёти ва турмушининг бутун бошлиқ бадиий қомусидир. Бундай асарни ёзиш барча ҳақиқий сўз санъаткорларига хос бўлган—соддалик, самимийлик, аниқлик каби олижаноб сифатларга эга ёзувчининггина қўлидан келади. Анна Владимировна бу сифатларнинг барчасига эга. Шу боисдан, унинг асаридаги қаҳрамонлар ўқувчининг чинакам завқ-шавқига ва баъзан самимий қайғуларига сабаб бўлади.

Бу завқ-шавқ ва қайғуларни биз таниқли адиба трилогиясининг сўнгги саҳифаларини варақлаётган дамларимизда, унинг севимли қаҳрамонлари билан хайрлаша туриб ҳам қалбимиздан кечирамиз.

«ТОШКЕНТ-4» НАВИ

СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимликлар экспериментал биологияси институтининг олимлари чиқарган «Тошкент-4» дурагай пахта навини шу йилда давлат синови планига киритиш тўғрисида қарор қабул қилди. Ушбу дурагай учун республиканинг турли тупроқ иқлими зоналарида жойлашган ўнта синов участкасида пайкаллар ажратилди.

Пахта далаларига келадиган янги нав қийин имтиҳонлардан ўтиши лозим. У конкурс текширувида уруғчилар ва практикларнинг неча ўнлаб саволларига «жавоб бермоғи», уларнинг юксак талабларини қондирмоғи лозим. Даставвал бу нав ҳосилини машинада теришга ғоят қулай туп шакли ҳосил қилмоғи, мўл ҳосил ва сифатли тола бермоғи, вилт касаллигига чалинмаслиги ва шунингдек ўғитни яхши сингдирмоғи, суғориш ва механизмлар билан ишлов беришга мос келмоғи лозим.

«Тошкент-1, 2, 3» навларидан «Тошкент-4» навининг муҳим фарқи нималарда! ЎзТАГ мухбирининг шу саволига СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ҳузуридаги давлат нав синаш Ўзбекистон зона комиссиясида қуйидагича жавоб қилинди:

Ана шу дурагайни чиқарган олимлар берган маълумотларга кўра, «Тошкент» навидаги янги дурагайнинг толаси сифати жиҳатидан ингичка толалиларга яқин турувчи олий, тўртинчи типга киритилиши мумкин. Бу нав турдош навларидан шу жиҳати билан анча устун келади. Бундай нав пахтакорларга жуда яхши совғадир. Ҳозирча иш синовларга тақалиб турибди. Имтиҳонлар муваффақиятли чиқса «Тошкент-4» навига экиш учун паспорт берилади.

Хуш хабарлар

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Область чорвадорлари тухум тайёрлаш ярим йиллик планини бажардилар. Давлатга қарийб 6 миллион дона тухум топширилди.

* * *

Қўрғонтепа. Хўжаобод районларининг паррандабоқарлари 1-1,5 миллион донадан тухум тайёрлаб, планнинг бажарилишига муносиб улуш қўшдилар.

ЯНГИ ЕРЛАР—БОЙЛИГИМИЗ

ЧЎЛ ЯШНАЙДИ

Марказий Фарғонанинг қадимий чўллари боғу-бўстонга, пахта хазинасига айланмоқда. Илгари сувсизликдан қовжираган тупроқ эндиликда об-ҳаёт эмиб жонланаётир. Бу совет кишисининг азми-қарори, шижоати билан, қудратли техника, илм-фан кўмаги билан амалга ошмоқда. Эндиликда бунёд этилган ва барпо этилаётган улкан иншоотлар даштларга ҳисобсиз сув гавҳарларини йўллаб турибди.

Мана, биргина «Наманганводстрой» трестининг коллективи бу ерларда қанчадан-қанча сув иншоотларини барпо этмоқда. Қурилиш коллективларининг фидокор ишчилари Катта Наманган каналини ҳамда Уйчи насос станциясини белгиланган муддатдан илгари ишга тушириш учун социалистик мусобақага қўшилиб, жуда катта ишларни бажардилар ва Марказий Фарғона территориясидан бир неча минг гектар ер очдилар. Масалан, кейинги уч йил мобайнида канал қурилишида 31 миллион кубометрлик тупроқ ишлари бажарилди. Шунингдек, 28 минг кубометрга яқин бетон ётқизилди.

Катта Наманган канали қурилишида ҳамда насос станциясида, шунингдек, янги ерларни ўзлаштиришда бунёдкорларнинг катта отряди ишламоқда. Улар орасида моҳир механизаторлар, азамат бетончилар, уста дурадгорлар, шижоаткор арматурачилар ва ўз ишига омилкор бошқа ишчилар бор. Бу ерда кучли машиналарнинг ҳайқириғи сира тинмайди.

Қурувчилар меҳнатда ғайрат, шижоат кўрсатиб ишламоқдалар, берилган топшириқларни ҳар доим ошириб бажармоқдалар. Улар меҳнатда ҳар доим бирор ғалабани қўлга киритишга одатланиб қолишган. Чунончи шу ойнинг охиригача канал орқали Чортоқсойгача мўл-кўл сув етказиб борилади.

Марказий Фарғонада янги ерларни ўзлаштириш ишларини олиб бораётган 2- механизациялашган кўчма колоннанинг меҳнатсевар коллективи ажойиб ютуқларни қўлга киритди. Колонна механизаторлари кейинги уч йил мобайнида Поп районининг колхоз ва совхозлари учун 2324 гектардан кўпроқ қўриқ ва ботқоқлик ерларни ўзлаштириб бердилар. Бундан ташқари қанчадан-қанча сув йўллари, зовурлари ва бошқа гидротехника иншоотларини барпо қилдилар. Ву йил Поп райони хўжаликлари учун Аччиққўл массивида 1097 гектар қўриқ ер ўзлаштириб берилади.

Қадимий сувсиз даштларга ҳужум кенг фронт бўйлаб олиб борилмоқда. Қурувчилар шу кунларда канал қурилишида биринчи квартал учун белгиланган топшириқни бажариб, апрель ойи ҳисобига ишламоқдалар. Чунки, бу иншоотларни тезроқ ишга тушириш ва эл хизматига қўйиш қанчалик зарур эканлигини чўлқуварлар яхши тушунадилар. Биноба,рин, бу ишларнинг тезроқ поёнига етказилиши Наманган областида суғориладиган ерларни кенгайтиришга ҳамда область экономикасини тағин ҳам мустаҳкамлашга катта таъсир кўрсатади.

Марказий Фарғонанинг қадимий чўллари инсонга шу зайлда таслим бўлмоқда. Ҳозирги кунда Аччиққўл массивининг қаҳрамонлари — моҳир экскаваторчилардан А. Наҳоталиев ва И. Фармоновларни, моҳир кранчи Абдуқодир Сатимов, ва комсомол аъзоси моҳир шофёр Рашид Имомқулов, 1- участка прораби М. Маҳмудов ва режа олувчи А. Аҳмедовларнинг номларини бу ерда кўпчилик эшитган. Булар Аччиққўлдан чўлни қувишда намуна кўрсатмоқдалар.

«Наманганводстрой» трестининг меҳнатсевар коллективи беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун, янги ерларни тезроқ ўзлаштириш ва сув иншоотларини муддатидан илгари фойдаланишга топшириш учун ҳар қачонгидан ҳам ғайрат кўрсатиб ишламоқда.

Суратда: Аччиққўл массивида бульдозерлар, скрейперлар янги ерларни очаётган пайт.

Е. Корниенко фотоси,
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР
ХАБАРЛАР
ВОҚЕАЛАР

КОММУНИСТЛАР АКТИВ ҚАТНАШАДИЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 21 март. (ТАСС). Нью-Йорк мэрини сайлашда Америка коммунистлари актив қатнашадилар. Аҳолининг демократик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун курашни кучайтириш йўлидаги интилиш, меҳнаткашларнинг ҳаракатини активлаштириш ва монополистик капиталнинг реакцион сиёсатига қаршиликни кучайтириш зарурлиги сабабли шундай қарорга келинганлиги АҚШ Коммунистик партиясининг Нью-Йорк ташкилоти бу ерда ўтказган конференцияда уқтириб ўтилди. АҚШ Компартиясининг Нью-Йорк штатидаги ташкилоти раиси Рашид Сторий Нью-Йорк мэри лавозимига коммунистлар томонидан номзод қилиб кўрсатилди.

ГАЗЕТАСИЗ ҚОЛИШДИ

ЛОНДОН, 21 март. (ТАСС). Босмахона ишчилари иш ташлаганликлари сабабли бугун «Дейли миррор» ва «Спортинг лайф» газеталарининг обуначилари газетасиз қолишди.

Мана 12 йилдирки, Португалия ўз мустамлакаларида уруш олиб боряпти. Бу урушларга миллиардлаб эскудо сарфланди, минглаб португалияликлар қурбон бўлди. Урушни давом эттираётган Португалия босқинчилари Ангола ва Мозамбик ерларида борган сари кўпроқ қаршиликка дуч келмоқдалар. Африкалик ватанпарварлар ҳужуми остида мустамлакачилар бирин-кетин ўз позицияларини ташлаб кетишга мажбур бўлмоқдалар. Суратда: ватанпарварлар пистирмасига дуч келган Португалия жангчилари жон ҳолатда мудофаага ташланмоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

САМОЛЁТ ПАРЧАЛАНДИ

РИМ, 21 март. (ТАСС). Пьемонт областининг Биелл шаҳри яқинида Италия ҳарбий-ҳаво кучларининг «Т-33» типидаги икки моторли машқ самолёти парчаланиб кетди. Иккала учувчи ҳалок бўлди.

ДЕНГИЗ СУВИНИНГ БУЛҒАНИШИ ХАТАРЛИ ТУС ОЛМОҚДА

ПАРИЖ, 21 март. (ТАСС). Франция ва Италиянинг чегарадош районларидаги савдо палаталари Алассиода (Италия) ўтказган доимий конференцияда юз нафардан кўпроқ француз ва итальян мутахассислари саноат ишлаб чиқаришининг чиқитлари Ўрта денгизни булғатаётганлиги хатарли тус олмоқда, деган хулосага келишди. Конференцияда сўзга чиққан мутахассисларнинг қилган ҳисоблларига қараганда, Ўрта денгиз сувининг булғанишига қарши самарали кураш олиб бормоқ учун ҳозирги вақтда камида 12 миллиард франк пул керак. Конференцияга тўпланган мутахассислар, жумладан. Италиядаги «Монтэдисон» фирмасининг Скарлинодаги химия заводи ҳар кун очиқ денгизга тонналаб зарарли химиявий моддаларни чиқариб ташлаётганлигини кўрсатиб ўтдилар. Маълумки, шу заводнинг ишлаб чиқариш чиқитларидан пайдо бўлган «қизил доғлар» яқиндагина Ўрта денгиздаги Корсика оролининг хўжалигига анча зарар етказган эди.

АРГЕНТИНАДА МУМИЁЛАНГАН МУРДАЛАР

БУЭНОС-АЙРЕС, 21 март. (ТАСС). Археологлар Аргентина Сан-Хуан вилоятининг тоғларида мумиёланган икки мурда топишди. Олимларнинг фикрича, шулардан бири кўмилганига 4500 йил, иккинчисига эса 2000 йил бўлган.

ҚОҲИРА АЭРОПОРТИДАГИ ҲОДИСА

ҚОҲИРА, 21 март. (ТАСС). Сешанба куни Миср авиакомпаниясига қарашли «Боинг» типидаги самолёт Қоҳира аэропортига қўнаётганида самолёт ғилдиракларини чиқариб берадиган гидравлик система ишламай қолди. Экипаж ғилдиракларни қўлда чиқаришга муваффақ бўлганлиги туфайлигина самолёт ерга эсон-омон қўна олди. «Ал-Жумҳурия» газетаси кейинги ҳафтада шу билан Қоҳира аэропортида «Боинг» типидаги самолётлар билан иккинчи марта шундай ҳодиса юз берди, деб ёзади.

ОСМОНДА ТЎҚНАШИБ КЕТДИ

НЬЮ-ЙОРК, 21 март. (ТАСС). «Ф-111» типидаги иккита қирувчи бомбардимончи самолёт осмонда бир-бирига урилиб, Холбрук шаҳри (Аризона штати) районида портлаб кетди. Самолётлар АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг Кэннон (Нью-Мексико) штати авиация базасига қарашли эди. Учувчиларнинг тақдири нима бўлганлиги маълум эмас.

ОҚ УЙДА УЧРАШУВ

ВАШИНГТОН, 21 март. (ТАСС). Илмий-техникавий ҳамкорлик бўйича Совет — Америка аралаш комиссиясининг бу ерда ўтаётган сессиясида қатнашаётган совет делегациясининг бошлиғи, СССР Министрлар Совети фан ва техника давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари академик В. А. Трапезниковни АҚШ президенти Р. Никсон Оқ уйда қабул қилди.

Учрашув чоғида шу комиссиянинг ишига доир масалалар ҳамда Қўшма Штатлар билан Совет Иттифоқи ўртасида илмий-техникавий ҳамкорликни янада ривожлантириш истиқболлари муҳокама қилинди. Бунинг учун мавжуд кенг имкониятлардан фойдаланишга ҳар иккала томон интилаётганликларини айтдилар.

Учрашувда СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин ва миллий илмий фонд директори Г. Стивер қатнашдилар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ БОГОТА. СССР Олий Совети Миллатлар Совети Раисининг ўринбосари, Белоруссия ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. Е. Лобанок бошчилигидаги СССР Олий Совети делегациясини Колумбия ташқи ишлар министри Альфредо Васкес Карриссоса қабул қилди. Делегация бу ерда расмий визит билан меҳмон бўлиб турибди.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатлардаги энг кекса ва имтиёзли ўқув юртларидан бири бўлган Гарвард университети студентлари ва ўқитувчиларидан 150 дан ортиқ киши забастовка қилди. Улар студентлар шаҳарчаси территориясига соқчилар қўйдилар.

Студентлар ва ўқитувчилар маориф эҳтиёжлари учун ажратиладиган федерал маблағларнинг камайтирилишига қарши норозилик билдирмоқдалар. Маблағнинг камайтирилиши ўқув ва илмий-тадқиқот программаларининг қисқартирилишига олиб келиши мумкин.

◆ ВЕЛЛИНГТОН. СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев бошчилигидаги Совет делегациясининг Янги Зеландияга қилган визити тугади. Визит чоғида ҳар икки мамлакат ўртасида савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорлик масалалари муҳокама қилинди. Н. С. Патоличев Янги Зеландия бош министри Н. Кирку ҳузурида бўлди, министрлар ва бошқа расмий кишилар билан суҳбатлашди. (ТАСС).

«ЭРКИН ДУНЁ» ҚИЁФАСИ

◆ ГАНСТЕРЛАРГА ПОРА

«Юнайтед Стейс ньюс энд Уорлд рипорт» журналининг хабар беришича, Вашингтондаги Жоржтаун районининг граждан ассоциацияси ўғрилардан ҳимояланишнинг янгича тадбирларини таклиф этди. Бу таклифга мувофиқ кўпгина конгрессчилар ва давлат хизматчилари истиқомат қилаётган шу район аҳолиси ёнида ҳамиша 20 доллар олиб юриши керак эмиш. Агар ўз ҳаётингни сақлаб қолай десанг, йўлтўсарларга 20 доллар бериб қутулганинг маъқулроқ, дея маслаҳат беради ассоциациядагилар.

◆ ГЕНРИХ ГЕЙНЕ КИМ?

Улуғ немис шоири Генрих Гейне туғилган куннинг 175 йиллиги муносабати билан шоир туғилган Дюссельдорф шаҳрида савол-жавоб ўтказилди. Маълум бўлишича, савол берганлардан 17 таси — Генрих Гейне таниқли стол тенниси ўйинчиси, 5 таси—таниқли полвон, 2 таси — бундестаг депутати дея жавоб қайтарган. Фақат 19 кишигина саволга тўғри жавоб берган.

◆ СУЛИ ҚАНЧА ТУРАДИ?

Япониялик ветеринария врачи Терио Ивамото Япония пойтахти ҳавосини тозалашга шахсий ҳисса қўшмоқчи бўлди. У ўз машинасини гаражда қолдириб, ишга эшак миниб қатнай бошлади. Бироқ у тез орада бу фикридан қайтишга мажбур бўлди. Чунки эшак учун олинадиган сули машина учун олинадиган бензиндан анча қиммат турар экан.

◆ «ИБРАТЛИ» ОИЛА

Лионлик эр-хотин Бонэнлар беш йил ичида 120 марта ўғирлик қилишди. Ҳолбуки, қўшнилари уларни энг ибратли оилалардан деб билишарди. Пьер Бонэн сил касалига чалингани учун ҳеч қаерда ишламасди. Рафиқаси эса эрталабдан уй юмушларига уриниб кетарди. Тушдан кейин улар кичик ўғилчаларини етаклаб сайр қилгани чиқишарди ва кечқурунларигина уйларига қайтиб келишарди. Аслида улар сайр қилишмас, балки болани тарбиячига топшириб, «ишга» киришардилар. Уз «ҳунар»ларини бажариш учун зарур бўлган барча асбоб-ускунани Бонэн хоним сумкачасида олиб юрарди. Ҳафтанинг охирига бориб, улар қўлга туширилган ўлжани шаҳар четидаги дачаларига элтиб қўйишарди. Полиция уларнинг дачасидан 80 минг франк нақд пул, 40 минг франклик қимматбаҳо буюмлар, шунингдек бир тонна келадиган ҳар хил ўғирланган молларни топиб олди.

◆ ДОКЛАДНИ ЎҒИРЛАШДИ

Ўғрилар Пенсилвания штати сенатининг аъзоси Роберт Ровчернинг машинасини шип-шийдон қилиб кетишди. Ўғирлаб кетилган буюмлардан кўра сенаторнинг штат конгрессида сўзлаши лозим бўлган нутқининг ғойиб бўлиши уни кўпроқ ташвишга солди. Чунки бу нутқ жиноятчиликка қарши кураш ҳақида эди.

(«НОВОЕ ВРЕМЯ»дан).

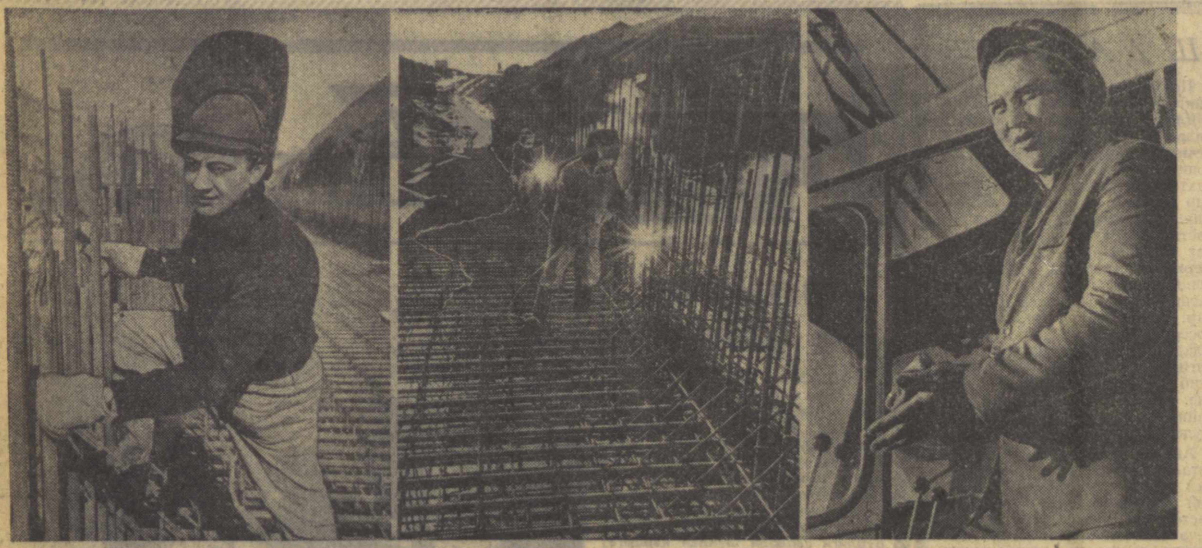

ТОШКЕНТ МЕТРОСИ ҚУРИЛИШИДА

Тошкент метроси қурилиши жадаллашмоқда. Метросозлар шаҳарнинг ерости йўлини барвақтроқ қуриб тамомлаш тадбирларини кўраётирлар. Фотомухбиримиз И. Глауберзон метрополитен бунёдкорлари орасида бўлиб, уларнинг бугунги ишларини акс эттирувчи суратлар олиб қайтди.

Суратларда: (чапдан) 1. Илғор ишчи М. Мажорин. У кўп касб эгаси. Арматурачиликни ўрнига қўяди. Пайти келса электр пайвандчилик ҳам қилаверади. Бугунги кунда ана шу йигит кундалик топшириқларни ортиғи билан бажаришга муваффақ бўляпти. 2. Бўлажак «Чилонзор» станциясида очиқ усулда тоннел қазиш. 3. «Муқимий» станцияси қурилишида ишлаётган кран машинисти Е. Велеминский.

АХБОРОТ

АНДИЖОН

ЯНГИ НАВЛАР

СоюзНИХИнинг Андижон филиали янги навлар яратиш ва ишлаб чиқаришга жорий қилиш учун курашиб келяпти. Саккизинчи беш йилликда филиал етиштирган навларни экишдан олинган фойда 300 миллион сўмни ташкил этди. Бу навлар айрим йилларда мамлакатимиз барча майдонларининг 90 процентгача бўлган қисмини эгаллади.

Кейинги икки йилда давлат нав синаш муассасалари ва уруғчилик хўжаликларига пахтанинг 6 хил юқори ҳосилли навини етказиб берди. Бу ерда пахтанинг вилтга чидамли «Андижон-1», «Андижон-2», «Андижон-3» каби янги навлари яратилди. Бу йил Хўжаобод районидаги «Россия» колхозининг 2 та бригадаси Андижон навларини экади ва уруғлик етиштиради.

ҲИСОБЛАШ МАШИНАСИ

Урта Осиё қишлоқ хўжалик экономикаси илмий текшириш институти Андижон филиалига «Минск-32» маркали электрон-ҳисоблаш машинаси ўрнатилди. Бу машина бир секундда 50 минг операцияни бажаради. Агар бажарилиши лозим бўлган операция миқдори 50 мингдан ортиб кетса, қолганини махсус магнит лентасига ёзиб олади. Ҳар бир магнит лентасига 23 миллион белги сиғади.

«Минск-32» — жуда тез ҳисоб-китоб қилувчи машина. У Андижондаги кўп корхоналар, ташкилотларнинг ҳисоб-китоб ишларини бажариб беради, юзлаб ҳисобчининг ишини енгиллаштиради.

ЧАҚАЛОҚ ВА КЎЧАТ

Андижонда шаҳар ва қишлоқларни кўкаламзорлаштиришни яхшилаш мақсадида кўчат ўтқазишнинг янги тартиби жорий қилинди. Оилада чақалоқ туғилганда унинг ота-онаси ўша йили баҳорда ёки кеч кузда икки туп кўчат ўтқазиб, меҳр билан парвариш қиладиган бўлди.

Худди, шунингдек, келин билан куёв ҳам никоҳдан ўтадиган йили икки тупдан кўчат экади. Боғдорчилик мутахассислари, шаҳар, район, қишлоқ Советларининг раҳбарлари, ўқув юртлари раҳбарларининг кўчат ўтқазиш ойлигини уюшқоқлик билан ўтказишга бағишланган область йиғилиши қарорида ана шу таъкидланди.

Избоскан районидаги Охунбобоев номли колхозда Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳар бир жангчи хотираси учун икки тупдан арча экилиб, парвариш қилинмоқда.

ОБЛАСТДА — ДИПЛОМ

Областга Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг диплоими берилди. Область пахтачилик, чорвачилик, пиллачилик, сабзавотчиликни ривожлантиришда юксак кўрсаткичларга эришгани учун бу мукофотга сазовор бўлди. Областнинг 22 хўжалиги ҳам кўргазма дипломи билан мукофотланди.

Меҳнатда ўрнак кўрсатган 236 пахтакор, чорвадор, пиллакор, соҳибкор СССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг олтин, кумуш, бронза медаллари ва пул мукофоти билан тақдирланди.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОИЛА ДАВРАСИДА МУТОЛАА

ЭҲТИЁТ ЧОРАЛАРИ

Вирус гепатити, ёки Боткин касаллиги қўзғатувчилари ғоят майда мавжудот бўлиб, соғлом киши организмига зарарланган сув ва озиқ-овқатлар воситасида оғиз орқали ўтади. Ичаклардан сўрилган вируслар қонга тушиб, асосан, жигар тўқимасини жароҳатлайди. Касаллик вируслари жигар ҳужайраларининг кушандаси бўлиб, уларни емиради ва жигар фаолиятини издан чиқаради. Натижада жигар шишади ва ишлаб чиқарилган ўт димланиб, қонга сўрилади. Бунинг оқибатида кўз оқи ҳамда тери сарғаяди. Шу боисдан ҳам халқимизда бу хасталик сариқ касаллиги номи билан юритилади.

Киши организмида жигарнинг мавқеи ғоят катта ва муҳим. Айниқса, у модда алмашинуви жараёнида, заҳарли моддаларни зарарсизлантиришда фаол иштирок этади. Шунинг учун жигарни организмнинг кимёвий лабораторияси деб аташ мумкин. Организм учун бу қадар зарур бўлган аъзонинг сариқ касаллиги билан жароҳатланиши анча узоқ давом этадиган ўзгаришлар билан намоён бўлади. Бу эса касалликнинг жиддий хасталиклардан бири эканлигидан далолат беради.

Бемор шифохонадан тузалиб чиқаётган вақтда сариқлик бутунлай тугаб, ўзини яхши ҳис қилса ҳам жигардаги баъзи ўзгаришлар ҳали тугалланмаган, организмдаги мураккаб модда алмашинуви ва баъзи биохимиявий жараёнлар ўз аслига қайтмаган бўлади. Шунинг учун ҳам сариқ касаллигидан тузалган беморлар анча вақтгача парҳез сақлаб, махсус режимга риоя қилишлари керак.

Парҳез ва режим тайин қилинишидан асосий мақсад касаллик натижасида анча сусайиб қолган жигар фаолиятини тиклаш ва ўт ишлаб чиқарилишини яхшилашдан иборат. Акс ҳолда бемор тезда узилиб қолади ва касаллик қайталанади, ёки сурункали формага ўтиб кетади. Кишини умрбод хаста қилиб қўядиган жигар циррози (чандир қоплаши) ҳам кўпинча режимга риоя қилинмаган кишиларда кузатилади.

Касалхонадан тузалиб чиққандан сўнг нималарга эътибор бериш керак? Беморга шифохонадан чиққандан кейин 10 кун уй шароитида бўлишига руҳсат берилади. Бу вақтда енгил гимнастика машғулотлари билан шуғулланиш, тоза ҳавода озроқ юришга руҳсат берилади. Вақти-вақти билан ётиб дам олиш, жисмоний меҳнат билан шуғулланмаслик керак. Бемор ўзини совуқ қотиш, саратонда офтоб уриши, қаттиқ ҳаяжонланиш каби ножўя таъсирлардан эҳтиёт қилиши керак. Туристик саёҳатларга чиқиш ман этилади. Кўрсатиб ўтилган 10 кунлик муддат тугагач, меҳнат отпускасини олиш фойдадан ҳоли эмас. Узоқ вақт олиб борган кузатувларимиз шуни кўрсатдики, касалликдан тузалгандан сўнг узоқ жойлардаги курортларга эрта борган кишиларда кўпинча (иқлим шароити ўзгариши натижасида) касаллик қайталанар экан. Шунинг учун олти ойгача узоқ жанубий курортларга бориш тавсия қилинмайди. Яқин-атрофдаги маҳаллий дам олиш уйлари ва санаторийларда дам олиш кўпроқ фойдалидир.

Бемор тузалганидан сўнг ўзида ҳеч қандай ноҳушлик сезмаса ҳам олти ойгача спорт билан шуғулланиши, жисмоний иш қилиши мумкин эмас. Ўз касбига кўра, оғир жисмоний иш билан машғул бўладиган кишилар врач тавсияси билан вақтинча енгилроқ ишга ўтказиладилар.

Сарик касалликдан бутунлай мусаффо бўлиб кетишда парҳезнинг аҳамияти катта. Касалхонадан чиққандан кейин ҳам ярим йилгача маълум парҳезга риоя қилинади. Истеъмол қилинадиган таомлар сифатли, витаминларга бой ва жигарга салбий таъсир кўрсатадиган моддалардан ҳоли бўлиши керак. Овқатни суткасига тўрт маҳал, маълум соатда ва бир меъёрда истеъмол қилиш мақсадга мувофиқ.

Мол ва қўй гўштини қайнатиб пишириш ёки қийма қилиб буғлаб пиширилган котлет, тифтелларни истеъмол қилиш керак. Шунингдек, серсабзи ва павлаги солинган шовла, атала, холвайтар, сумалак, сут ва сутли овқатлар, кўкатлар солиб тайёрланган сомса, қовоқ сомса, карамли, токли дўлма ҳам фойдали.

Ширинликлардан қанд, шакар, карамель, конфетлар, парварда, новвот, сутли, қаймоқли ва мевали мороженоеларни тановул қилиб туриш мумкин. Олчали, беҳили, қулупнай ва малинали мураббoлар, айниқса, ҳар куни асал еб туриш лозим. Чунки унинг таркибида жигарга шифобахш таъсир этувчи моддалар кўп. Ҳўл мевалардан узум (айниқса ҳусайни ва кишмиш навлари) олма, нок, беҳи, анжир, мандарин, апельсин, лимонлар ва уларнинг шарбатлари жуда фойдали.

Қуйидаги таомлар ва ичимликларни истеъмол қилиш қатъий ман қилинади: спиртли ичимликларнинг ҳамма турлари ва қимиз-жигарнинг кушандаси. Тузланган, дудланган ва сиркаланган маҳсулотлар, қовурилган таомлар, қўй, мол ёғлари, от гўшти, ўрдак ва ғоз гўштлари тўғри келмайди. Палов, кабоб, сомса, норин, қази, қарта, колбаса, тузланган балиқларни ҳам истеъмол қилмаслик керак. Ширинликлардан торт, пироженое, шоколад, шоколадли конфетлар, какао, шунингдек, аччиқ дамланган чой ҳам тавсия қилинмайди. Аччиқ гаримдори, мурч, сиркаларни овқатга қўшиш мутлақо тўғри келмайди.

Бемор шифохонадан чиққач, бир, уч, олти ойдан кейин, лозим бўлган тақдирда эса бир йилдан сўнг ҳам врач кўригидан ўтиб туриши керак. Текширишга белгиланган вақтда, албатта, нонушта қилмай бориш зарур. Биз юқорида кўрсатиб ўтган режим ва парҳезнинг қайси турлари беморга монанд бўлишини врач аниқ белгилаб бериши, организмда ўзгаришлар рўй берган тақдирда эса, уларни ўз вақтида аниқлаши мумкин. Шунинг учун сариқ касаллигидан тузалган барча беморлар врач тайин қилган муддатларда кўрикдан ўтиб туришлари шарт.

В. ҚОДИРОВ,
М. ТУРАПОВ,
Ш. ШОВАҲОБОВ,
медицина фанлари кандидатлари.

Спорт. Спорт. Спорт.

ЎРИНБОСАРЛАР

«Ташсельмаш» заводида 1963 йили баскетболга ихтисослаштирилган болалар ва ўсмирлар спорт мактаби ташкил этилиб, ҳайрли ишга қўл урилганди. Ёшларга завод оталиғидаги 155-ўрта мактаб спорт базаси — ҳамма қулайликларга эга бўлган қишлик зал ва ёзлик майдончалар машғулотларни ўтказиш учун бериб қўйилган. Ёш баскетболчиларнинг аксарияти — завод ишчиларининг фарзандлари.

Мактаб ташкил қилингандан бери қанчадан-қанча умидли ёшлар спортнинг ўзлари севиб қолган бу тури бўйича республика, ҳатто мамлакат биринчиликларида завод шарафини ҳимоя қилдилар. Завод командаси мамлакат биринчилигида «А» класси коллективлари қаторида куч синашиб, эътиборли ўринларни эгаллаганида мактаб ёшларининг роли катта бўлган. Улар ўрта мактабни битиргач, турли коллективлар ва клубларда муносиб ўринбосар сифатида иштирок этмоқдалар.

Мактабда баскетбол ўйинларини ўргатиш 9-10 ёшли болалар билан шуғулланишдан бошланади. Спортнинг бундай турига болаликдан меҳр қўйган бўлажак баскетболчилар ўрта мактабни битиргунларига қадар кўп нарсани билиб оладилар. Улар етуклик аттестати билан бирга ўсмирлар ва катталар спорт разрядлари нормативларини ҳам топширадилар. Бундан ташқари спорт разряди билан бирга лаёқатли ёшларга жамоатчи инструктор ёки судья деган ном ҳам берилади. Баскетбол мактаби йўлланмасини олган ёшлар ҳоҳ ишлаб чиқаришда, ҳоҳ олий ўқув юртларида бўлсин, спортнинг мазкур тури бўйича етакчилик қилишяпти.

Ўтган йили Украина пойтахти Киевда ўтказилган Бутуниттифоқ мактаб ўқувчилари спартакиадасида республика терма командаси составида Л. Ризаева, П. Дершова ва Н. Остякова каби баскетболчи қизлар иштирок этиб, Ўзбекистон спорт шарафини муносиб ҳимоя қилдилар. Мактабни битириб чиққанлардан Т. Манточ, Л. Настойкина, Л. Косниковалар ҳозир шаҳар терма командаси аъзоси ҳисобланадилар.

Баскетбол мактабида 8 группа бўлиб, тажрибали тренерлар устозлик қилкшади. Ўрта ва катта ёшдаги қиз-йигитлар группасига Б. Сундиева раҳбарлик қилса, тайёрлов группаларини В. Черемисин бошқаради. Юқори синф ўқувчиларига Г. Дятлова ва М. Жугнева каби баскетболчи тренерлар ажратилган. Ҳозир мактабда ҳаётга йўлланма оладиган йигит-қизлар ўртасида қизғин иш олиб борилмоқда. Яна бир неча ойдан кейин улар етуклик аттестати билан бирга разрядли баскетболчи номини ҳам оладилар.

А. МУРИЕВ.

ЎРИНЛАР МАЪЛУМ

Тўпли хоккей бўйича мамлакат XXV чемпионати ниҳоясига етди. Хоккейчиларимиз спортнинг мазкур тури 75 йиллик юбилейини муносиб нишонладилар. Улар жаҳон чемпионатида саккизинчи марта кумуш медаль совриндори бўлдилар. Олий лигачилар орасида пойтахт динамочиларининг ўз ўрни бор. Москва командаси составида бугунги кунда 11 жаҳон чемпиони номини олганлар ўйнаб турищибди. Динамочилар мамлакат чемпионати мусобақаларида ҳам энг юқори натижаларни қўлга киритдилар. Улар мавсум тугашидан уч тур илгари мамлакат биринчилигининг олтин медалини олиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Бу билан динамочилар ҳисобидаги олтин медаллар 12 тага етди. Чемпионатнинг охирги ўйини Москвада динамочилар билан Кемеровонинг «Кузбасс» командаси ўртасида бўлди. Бу учрашувда муҳим ғалаба (5:3) билан очколарини 35 тага етказган кемероволиклар чемпионатнинг бронза медали совриндори бўлишга эришдилар. Кумуш медаль олдинрсқ 40 очко тўплаган олмаоталик динамочиларга тегиши маълум бўлганди.

ЮРАКДАГИ ЎҚ

Бундан деярли 40 йил муқаддам медицина комиссияси Михаил Тимофеевич Персияновни ҳарбий хизматга лаёқатсиз деб топган эди. Уни рентген ёрдамида текширган врачлар собиқ отлиқ аскар юрагида қандайдир ингичка қора нарса борлигини аниқлашди. Михаил Тимофеевич ўшанда врачларга юракда қадалиб ётган бу қора нарсанинг ўқлигини айтган эди.

Воқеа шундай юз берган эди. Романовлик казак Персиянов икки йилдан бери ёш Совет республикасининг душманларига қарши жанг олиб боради. У Царицин, Воронеж остоналарида жанг қилди. Шу жанглардан бирида кўкрагидан ўқ еб, ҳушидан кетди. Уни ўртоқлари ҳушига келтириб, жанг майдонидан касалхонага олиб кетишди. Тинимсиз қон оқиб турган яра уни жуда қийнади. Ниҳоят Персиянов бироз ўзига келгач, оғир ярадорлиги туфайли ҳарбий хизматдан бўшатилди ва уйига қайтди.

У далада ишлади, қишлоқни коллективлаштириш ишларида фаол қатнашди. Уттиз бешинчи йиллар эди шекилли, Персиянов ўзини яна ёмон ҳис эта бошлади. Ростов клиникасида рентгендан ўтди. Михаил Тимофеевичда врачлар чиқарган хулосалар ҳамон сақланмоқда: «Юракнинг ўнг ошқозончасида ўқ бор.. Ростов медиклари уни операция қилишга ботинолмадилар».

...Сочлари оқарган озғин Михаил Тимофеевич ўзини ҳамон тетик тутади. Гўё унинг елкасидан 73 ёшнинг юки босиб турмагандай. Кўкрагини гражданлар урушида олган Қизил Байроқ ордени, Улуғ Ватан урушидаги хизматлари учун берилган «Жасурлиги учун» медали безаб турибди. Михаил Тимофеевич узоқ йиллар ўрмон қоровули бўлиб ишлади. Ҳозир пенсияда. Шунга қарамай, Романов ўрмон хўжалигига тез-тез келиб, янги экилган ниҳоллардан кўз-қулоқ бўлиб туради.

— Юрак қандай, деб сўраяпсизми? — дейди у менга.—Тепиб турибди. Баъзан санчиб қолади. Лекин ундан шикоят қилишга ҳаққим йўқ. Ўқни ушлаб қолди-ю, ҳамон ўзида сақлаб келяпти. Мана 54 йилдирки, ўқни маҳкам ушлаб турибди...

В. ОЛИЯНЧУК,
(«Известия»дан).

СУД ЗАЛИДАН

КЎЗБЎЯМАЧИЛАР

Сариосиё районидаги «Боботоғ» совхозининг ферма мудири Тоғай Қурбонов бош чўпон Холиқул Шоматов билан тил бириктириб кўзбўямачилик қилишди. Улар қўзи олиш планини гўё ошириб бажарган бўлиб кўриниш учун тўл олиш вақтида 30 бош қўзини ортиқча ёзиб кўрсатдилар. Қўзилатиш кампанияси тугагандан сўнг 1971 йил июнь ойида ферма мудири Тоғай Қурбонов ишдан бўшатилди. Унинг ўрнига тайинланган Тилак Муродов Холиқул отарини тарқатиб юборди. Лекин у қўйларни санаб олишда шахсан қатнашмади. Холиқул Шоматов бош чўпон Оллаёр Жузбоевга 57 бош ўрнига 27 бош қўй-қўзи топшириб, актга қўл қўйдириб олди. Шу тариқа кўзбўямачилик очилмай қолаверди.

Лекин Оллаёр Жузбоев совхоз қўйларини бошқа чўпонга топширяётганда жиноят очилиб қолди. Унинг қўлидаги чорва моллар ҳисоблаб кўрилганда 126 бош камомат борлиги аниқланди.

Оллаёр Жузбоев илгари ҳам қўли қинғирлиги билан қўлга тушган эди. 1971 йил январь ойида унинг отаридаги қўйлар санаб кўрилганда 55 бош қўй кам чиққан. Аммо совхоз маъмурлари бу ишни бости-бости қилиб юборганлар. Жузбоевга нисбатан ҳеч қандай жиноий иш қўзғатилмаган. Шу тариқа Жузбоев совхозга келтирган камомат 55 бошдан 126 бошга етди. Жузбоев совхознинг 10 бош қўйи ва 10 бош серкасини Абдуғаффор Шоматовга, 16 бош қўйни Калинин номли колхознинг ферма мудири Абдурасул Абдиевга бериб юбориб, совхоз қўйларини талон-торож қилган.

Сариосиё район халқ суди «Боботоғ» совхозидаги кўзбўямачиларнинг ишини кўриб, бош чўпон Оллаёр Жузбоевни 8 йил, бош чўпон Холиқул Шоматовни 2 йил, Тоғай Қурбоновни 1,5 йил қамоқ жазосига ҳукм қилди. Ферма мудири Тилак Муродовга эса бир йил ахлоқ тузатиш жазоси белгиланди.

Р. ҲАЙИТОВ,
Сурхондарё область Сариосиё район халқ судининг раиси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ҚУЛАЙ, МАНФААТЛИ ВА ИШОНЧЛИ!

Омонат кассаларига пул қўйиш — жамғармаларни сақлашнинг энг қулай ва ишончли усулидир. Ҳар бир меҳнаткаш омонат кассалари хизматидан фойдаланиб, ўз шахсий бюджетини энг тўғри ва рационал равишда қуриши, қимматбаҳо буюмлар сотиб олиш ва бошқа мақсадлар учун зарур маблағни жамғариши мумкин.

Омонат кассасига пул қўйиш учун кассага шахсан келиш шарт эмас. Омонат кассасига пул қўймоқчи бўлган киши ўзи ишлаб турган корхона, муассаса, совхоз ёки колхоз бухгалтериясига ҳар ой ўзига тегишли иш ҳақининг ёки бошқа пул даромадларининг маълум суммасини омонат кассасидаги счетга ўтқазиш тўғрисида ариза ёзиб топшириши мумкин.

Омонат кассасига қўйилган пулни пул топширилган омонат кассасидан ҳам, мазкур шаҳар ёки райондаги марказий омонат кассасидан ҳам олиш мумкин.

Омонат кассаларига қўйилган пуллар бўйича процент ёки ютуқлар шаклида даромад тўланади.

Совет давлати омонат кассаларига қўйилган омонат пулларининг сир тутилишини, сақланишини ва пул қўйган кишининг биринчи талаби бўйича берилишини гарантиялайди.

ПУЛЛАРИНГИЗНИ ОМОНАТ КАССАСИДА САҚЛАНГ!

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.40 — Интернационал дўстлик клуби. 19.25 — Музикали кўрсатув. 20.05 — «Ахборот». 20.20 — Киножурнал. 20.30 — Ўн минут музика. 20.40 — «Ахборот». 21.00 — Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйсин. 22.00 — «Вақт». 22.30 — **Қора қаллоб** (бадиий фильм). 00.05 — Ҳужжатли фильм. 00.30 — МОСКВА. **Хоккей:** Швеция — СССР. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.25 — ТОШКЕНТ. 10.30 — Кинофильм. 11.00 — **Айиқча саргузаштлари** (бадиий фильм). 11.30 — **Балдан сўнг** (телефильм). 18.30 — МОСКВА. **Баскетбол:** ЦСКА — «Иньис» (Италия). 19.10 — Ҳужжатли фильм. 19.30 — «Жасорат». 20.00 — Сизнинг фикр ва мулоҳазаларингиз. 20.55 — **Қизил қоялар ёнидаги паноҳгоҳ** (бадиий фильмнинг 4-серияси). 22.00 — Ўзбекистон комсомоли (Тошкент). 22.30 — Санъат усталари. СССР халқ артисти В. Норейка. 23.25 — Эфирда «Молодость». 00.10 — Концерт. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Фильм-концерт. 19..35 — **Душманлар** (фильм-спектакль). 20.50 — **Крупп ва Краузе** (бадиий фильмнинг 4-серияси).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/III да **Ой тутилган тунда.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/III да **Лақма.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Совет циркининг ҳайвон ўргатувчиси, Бутуниттифоқ кўригининг лауреати **Б. Денисов Африка шерлари билан.**

КИНО

Икки томчи сув — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Эски шаҳар можаролари — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, 11.40 минут, кундуз соат 1.20, 3, 4.40 минутда, кеч соат 6.20, 8, 9.30 минутда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз соат 2, 4, кеч соат 8 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, 4 да), **Майерлинг** (кеч соат 6 ва 9 да).

Тунги мотоциклчи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11 да, кундуз соат 3, кеч соат 7, 10.30 минутда), «ВОСТОК» (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 5.30 минут, кеч соат 7 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 1, 5.30 минутда ва кеч соат 7 да), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Келажак ҳақида ўйлар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, кеч соат 6, 9.45 минутда), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Тунги мотоциклчи; Мультфильмлар тўплами (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5, кеч соат 8 да).

Эски шаҳар можаролари; Мультфильмлар тўплами (кундуз соат 12, 3 да, кеч соат 6, 9 да) — «СПУТНИК».

Полиция комиссарининг республика прокурорига иқрори — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 5 да, кеч соат 8.45 минутда).

Гул ва тош — «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз соат 2, 5 да, кеч соат 8 да).

Сен менинг жонимсан — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.30 минут, кундуз соат 1, 3.20 минут, 5.40 минут ва кеч соат 8 да).

Садоқат — «МОСКВА» (кундуз соат 2.30, кеч соат 8.30 минутда).

Кулгили қиз — «ВОСТОК» (кундуз соат 3, кеч соат 8.30 минутда).

Сангам — ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11.30, кундуз соат 2.30, 5.30 минутда, кеч соат 8.30 минутда).

Ватерлоо — «ЧАЙКА» (кундуз соат 3 ва кеч соат 8.30 минутда), **Катта сайил** (кундуз соат 12.30 ва кеч соат 6 да).

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ МАШИНА-ТРАКТОР ПАРКИНИ РЕМОНТ ҚИЛИШ ВА ЭКСПЛУАТАЦИЯ ҚИЛИШ БУТУНИТТИФОҚ ДАВЛАТ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ТЕХНОЛОГИК ИНСТИТУТИ (ГОСНИТИ)

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лабораториялар бўйича катта илмий ходимлар — пахта териш машиналарини ремонт қилиш технологияси ва уни ташкил этиш, колхоз ва совхоз устахоналарида машина-трактор паркини ремонт қилишни ташкил этиш методларини тадқиқ қилиш ва ишлаб чиқиш.

Пахта модификациясидаги тракторларни ремонт қилиш технологияси ва ташкил этиш лабораторияси бўйича кичик илмий ходимлар.

Конкурсда фан кандидатлари, шунингдек катта ишлаб чиқариш стажига эга бўлган юқори малакали мутахассислар қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Аризалар ва зарур ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент область Янгийўл район, Абжолбой почта бўлими.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Президиуми, институт ва муассасалари, партия ва касаба союз ташкилотлари академиянинг президенти, академик О. С. Содиқовга умр йўлдоши

Қундуз Набиевна ЮСУПОВАнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари биология-тупроқшунослик факультетининг доценти, биология фанлари кандидати

Қундуз Набиевна ЮСУПОВАнинг

бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилиб, марҳумнинг оиласига таъзия билдиради.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон театр жамияти кекса театр ходими

Саъдулла ЖУРАБОЕВнинг

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Маданият министрлиги, Ўзбекистон рассомлар союзи ва Ўзбекистон ССР бадиий фонди Ўзбекистон ССР Халқ рассоми

Умар ЖУРАҚУЛОВнинг

вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон театр жамияти жамият аъзоси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ш. Акрамовга хотини

Маҳкамой НАРЗИҚУЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР: эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

9

Б. — 69. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 02292.